

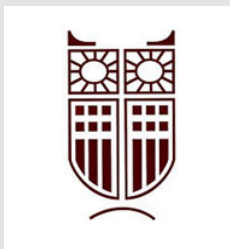
**Η Επίδραση της Ιδεολογίας στη Σεξουαλικότητα: Ο Ρόλος του Δογματισμού και του
Συναισθήματος Αηδίας στις Στάσεις των Νέων απέναντι στη Χρήση Προφυλακτικού**

The Influence of Ideology on Sexuality: The Role of Dogmatism and Disgust Sensitivity in Youth
attitudes towards Condom Use

Επιβλέπων Καθηγητής: Γεράσιμος Προδρομίτης

Παναγιώτης Σχοινοχωρίτης

Αριθμός Μητρώου Φοιτητή: 0614M003

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΠΜΣ «Κοινωνική Ψυχολογία των Συγκρούσεων».

Τμήμα Ψυχολογίας

Αθήνα 2017

Περίληψη

Η σχέση συναισθημάτων- σεξουαλικότητας έχει βρεθεί σε μεγάλο βαθμό στο επίκεντρο της έρευνας της κοινωνικής και κλινικής ψυχολογίας. Όμως, η κοινωνιοψυχολογική μελέτη της σχέσης αηδίας -ιδεολογίας και της επίδρασης της στην σεξουαλικότητα των νέων απουσίαζε. Επιδίωξη της παρούσας έρευνας είναι η ανάλυση του προτεινόμενου διαμεσολαβητικού ρόλου της αηδίας ανάμεσα στις ιδεολογικές πεποιθήσεις των νέων (συντηρητικές-προοδευτικές), τις ατομικές διαφορές στον δογματισμό και στις στάσεις τους απέναντι στη χρήση προφυλακτικού. Τα αποτελέσματα της έρευνας υποστήριξαν τον προστατευτικό ρόλο της αηδίας σε όσους σκόραραν περισσότερο στον συντηρητισμό και τον δογματισμό, έχοντας λιγότερο ταυτοτικό στίγμα και λιγότερη ντροπή για τη χρήση και αγορά προφυλακτικών. Αντίθετα, όσοι σκόραραν υψηλότερα στην κλίμακα της αυτοδιάθεσης, είχαν δηλαδή πιο προοδευτικές πεποιθήσεις, βίωναν μεγαλύτερη ντροπή για την αγορά και τη χρήση προφυλακτικών και μεγαλύτερο ταυτοτικό στίγμα λόγω της λιγότερης αηδίας που ένιωθαν. Η έρευνα ανέδειξε τον διαμεσολαβητικό ρόλο της σεξουαλικής αηδίας, ενός συναισθήματος που κινητοποιεί σε αποφυγή των ακατάλληλων σεξουαλικών συντρόφων. Μελλοντικές έρευνες μπορούν να συμπεριλάβουν και μετρήσεις συμπεριφορικής πρόθεσης της χρήσης προφυλακτικών για να επιβεβαιώσουν τον προστατευτικό ρόλο της αηδίας που ανεδείχθητε εδώ. Επιπλέον, η αηδία μπορεί να αξιοποιηθεί σε καμπάνιες αποστροφής, μέσω της χρήσης αηδιαστικών εικόνων, για τον περιορισμό ριψοκίνδυνων σεξουαλικών συμπεριφορών, λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη το ιδεολογικό φορτίο της ομάδας στόχου. Η συζήτηση της έρευνας υποστηρίζει συνοπτικά την «συναισθηματική στρόφη» στο χώρο της ψυχολογίας υγείας που μπορεί να εμπλουτίσει το πεδίο παρεμβάσεων στα πλαίσια της δημόσιας υγείας, για τη προώθηση θετικών στάσεων απέναντι στα προφυλακτικά και πιο ασφαλών σεξουαλικών συμπεριφορών στον νέο, ενεργό σεξουαλικά πληθυσμό.

Λέξεις Κλειδιά: Ιδεολογία; Συντηρητισμός; Αυταρχισμός; Δογματισμός; Αηδία; Προφυλακτικά

Εισαγωγή

Οι αρχές εξουσίας συνήθως έχουν πολλά να πουν για τη «σεξουαλικότητα», με αποτέλεσμα μέσα από την ροή του δημόσιου λόγου να κατασκευάζονται νόμοι και ηθικά πλαίσια σχετικά με τους σεξουαλικούς συντρόφους, τη σεξουαλική συμπεριφορά και τις πρακτικές της σεξουαλικής υγείας που πρέπει να υιοθετούνται σε ατομικό και διαπροσωπικό επίπεδο για την διασφάλιση όχι μόνο της ατομικής και δημόσιας υγείας αλλά και για την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής και σταθερότητας (Greenland, 1983). Οι τρόποι με τους οποίους εννοιολογείται και βιώνεται η σεξουαλικότητα διαμορφώνεται ουσιαστικά από το κοινωνικό-ιστορικό πλαίσιο. Διάφορες πηγές ιδεολογικής αναπαραγωγής όπως θρησκείες, πολιτικοί σχηματισμοί, ο ψηφιακός ή ο έντυπος τύπος, δεν ρυθμίζουν μόνον τα όρια της σεξουαλικότητας και της σωματικής ελευθερίας, αλλά και τα συναισθήματα που την διέπουν (Κούρτοβικ, 1994).

Πράγματι, στο πεδίο της σεξουαλικότητας, τα συναισθήματα είναι ιδιαίτερα σημαντικά ως μέσα επικοινωνίας, δέσμευσης και ρύθμισης των σχέσεων με τους άλλους (Seidler, 1995). Όμως, η ερευνητική βιβλιογραφία αναδεικνύει επιπλέον τον ζωτικό ρόλο της ιδεολογίας τόσο στην επίδραση της στον σχηματισμό στάσεων και πεποιθήσεων για διάφορες πτυχές της σεξουαλικής συμπεριφοράς όσο ακόμη και στην έκφραση των συναισθημάτων (Adorno, 1950; Katz, 1960; Smith, Bruner, & White, 1956; Altemeyer, 1988, Arndt, Greenberg and Cook 2002; Jost, Fitzsimons and Kay 2004; Landau et al 2004; Zurbiggen, 2003). Έτσι, αν και τα συναισθήματα έχουν βρεθεί σε μεγάλο βαθμό στο επίκεντρο της έρευνας της κοινωνικής και πολιτικής ψυχολογίας, δραματικά λιγότερη προσοχή έχει αφιερωθεί στο συναίσθημα της αηδίας που έχει συνδεθεί κυρίως με το συντηρητικό ιδεολογικό φάσμα (Inbar, Y., Pizarro, D. A., & Bloom, P., 2009).

Η σχέση μεταξύ σεξουαλικότητας και του συναισθήματος της αηδίας έχει αναγνωριστεί από καιρό, έχοντας αναδείξει ένα εύρος δεδομένων σχετικά με τη μελέτη των κοινωνικών σχέσεων και της σεξουαλικής συμπεριφοράς. (Angyl, 1941; Buss, 2003, 2012; Curtis,

de Barra, & Aunger, 2011; Fleischman & Fessler, 2011; Gagestad & Simpson, 2000; Haidt, McCauley, & Rozin, 1994; Navarrete & Fessler, 2006; Tybur, Lieberman, Kurzban, & DeScioli, 2012) Ωστόσο, στο πεδίο της έρευνας των σχέσεων μεταξύ σεξουαλικότητας και αηδίας, η μελέτη του ρόλου της ιδεολογίας είναι εξαιρετικά περιορισμένη και σχετικά λίγες έρευνες έχουν διεξαχθεί για το ρόλο που διαδραματίζουν οι διάφορες όψεις της ιδεολογίας (αυταρχισμός, συντηρητισμός, δογματισμός) απέναντι στις σεξουαλικές στάσεις και συμπεριφορές (Altemeyer, 1996). Με βάση τα παραπάνω δεδομένα υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύουμε ότι η ιδεολογία μπορεί να επηρεάζει τις διάφορες εκφάνσεις της σεξουαλικότητας.

Στόχος της παρούσας ερευνάς είναι η μελέτη των σχέσεων που μπορούν να προκύψουν ανάμεσα στις διαστάσεις της ιδεολογίας δηλαδή, στο φάσμα συντηρητισμού, προοδευτισμού, τον δογματισμό και στις στάσεις των νέων απέναντι στη χρήση προφυλακτικού. Στα πλαίσια της παρούσας έρευνας οι παραπάνω προβληματισμοί αποτελούν χρήσιμο σημείο εκκίνησης μιας προσπάθειας για τη μελέτη της πολύπλοκης δυναμικής των σχέσεων συντηρητικής-προοδευτικής ιδεολογίας και σεξουαλικότητας στους νέους, όπως αυτή αποτυπώνεται στη στάση τους απέναντι στη χρήση προφυλακτικού. Κύρια επιδίωξη είναι πρώτον: Η διερεύνηση των σχέσεων που θα προκύψουν σε επίπεδο συσχετίσεων ανάμεσα στον συντηρητισμό, τον προοδευτισμό (κλίμακα αυτοδιάθεσης), το δογματισμό, το συναίσθημα της αηδίας και τις στάσεις των νέων ως προς τη χρήση προφυλακτικού. Δεύτερον, να ελεγχθεί κατά πόσο η σχέση των τριών διαστάσεων της ιδεολογίας συνολικά : Αυταρχισμός. Συντηρητισμός και παραδοσιοκρατία, «ACT», και των στάσεων των νέων για τη χρήση προφυλακτικού διαμεσολαβούνται από το συναίσθημα της αηδίας. Τέλος, να ελεγχθεί κατά πόσο η σχέση της κάθε διάστασης της ιδεολογίας ξεχωριστά και των στάσεων για τη χρήση προφυλακτικού διαμεσολαβούνται από το συναίσθημα της αηδίας.

Καθώς η εξάπλωση του HIV και άλλων σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την σεξουαλική συμπεριφορά, αναδεικνύεται η αξία της παρούσας έρευνας

στην προσπάθεια της να μελετήσει παράγοντες που την επηρεάζουν, με επίκεντρο το συναίσθημα της αηδίας.

Νέοι και η χρήση προφυλακτικού

Η έλλειψη ενημέρωσης, κυρίως στους νέους, αποτελεί τον βασικό παράγοντα της κατακόρυφης αύξησης των αφροδίσιων νοσημάτων (Ogden,2012). Στην Ελλάδα, με βάση τα δεδομένα που παρουσιάζονται στην επιδημιολογική επιτήρηση από τον ΚΕΕΛΠΝΟ, που αφορά την εμφάνιση νέων περιστατικών σύφιλης, διαπιστώθηκε αύξηση των κρουσμάτων κατά 38% από το 2003 έως το 2010. Η κύρια ηλικιακή ομάδα που προσβάλλεται είναι από 25 έως 34 και στα δύο φύλα (ΚΕΕΛΠΝΟ,2012).

Ακολούθως, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, στην πρώτη θέση των πιο συχνά σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων εξακολουθούν να παραμένουν τα κονδυλώματα. Ο αριθμός των ασθενών που προσήλθαν με κονδυλώματα σχεδόν διπλασιάστηκε κατά την περίοδο 2006-2011 (ΚΕΕΛΠΝΟ, 2012). Σχετικά με τον ιό HIV, Τα επιδημιολογικά δεδομένα από το ΚΕΕΛΠΝΟ για την περίοδο 2010-2015 καταγράφουν για το 2010, 530 κρούσματα, τα οποία ανέβηκαν στα 1.059 το 2012, δηλαδή ποσοστό αύξησης που πλησιάζει το 100%, για να πέσουν έπειτα, το 2014 στα 802 και το 2015 στα 667 νέα κρούσματα (ΚΕΕΛΠΝΟ, 2015).

Σε διαχρονική έρευνα των Βουζουνεράκη, Μοιρασγεντή και άλλων (2013) με στόχο την καταγραφή των απόψεων των νέων σχετικά με την HIV λοίμωξη και τη χρήση προφυλακτικού, αξιολογήθηκαν οι πεποιθήσεις των έφηβων για τη χρήση προφυλακτικού, τα υποκειμενικά τους πρότυπα καθώς και η πρόθεση χρήσης του. Τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαιώνουν τα προηγούμενα ερευνητικά δεδομένα με τις απόψεις των νέων σχετικά με τη χρήση προφυλακτικού να μην καταγράφονται ως ικανοποιητικά υποστηρικτικές, υπονομεύοντας τη χρήση προφυλακτικού και την ασφαλή σεξουαλική συμπεριφορά (Βουζουνεράκη, Μοιρασγεντή και συν., 2013).

Επιπλέον, σε άλλη έρευνα σχετικά με τη γνώση των νέων για τη χρήση προφυλακτικού και τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, βρέθηκε ότι 1 στους 5 δεν χρησιμοποιούσε προφυλακτικό ή το χρησιμοποιούσε σε λιγότερες από τις μισές επαφές. Ακόμη, οι άνδρες ανέφεραν συχνότερα σεξουαλική επαφή με αγνώστους χωρίς τη χρήση προφυλακτικού και συχνότερη αλλαγή ερωτικών συντρόφων (Υφαντή και συν., 2011).

Παράγοντες που σχετίζονται με τη χρήση προφυλακτικού

Η εξάπλωση του ιού HIV καθώς και άλλων μεταδιδόμενων νοσημάτων, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την σεξουαλική συμπεριφορά. Η χρήση του προφυλακτικού είναι η μόνη μέθοδος αντισύλληψης που αποδεδειγμένα μειώνει τον κίνδυνο σεξουαλικά μεταδιδόμενων λοιμώξεων (Ogden, J., 2012). Οι Ενδοατομικοί παράγοντες που συνδέονται με τη χρήση προφυλακτικού περιλαμβάνουν: τον παράγοντα γνώση (Little et al., 1998), τις Θετικές Στάσεις (Bryant, 2009), τους διαφορετικούς τύπους Προσωπικότητας- Big Five (Conservatism and sex role (McCormick et al. 1985; Ferguson, 2006), το εσωτερικό κέντρο ελέγχου (Morrison, 1985), την ενοχή και το σεξουαλικό άγχος (Herold and McNamee, 1982). Στους Διαπροσωπικοί παράγοντες σημαντικό ρόλο παίζουν: Η υποστήριξη από τον σύντροφο (Free and Ogden, 2005), η γονεϊκή ανεκτικότητα και επικοινωνία (Jones et al. 2005) καθώς και οι συνομήλικοι (Albarracin et al. 2001). Τέλος, στους πλαισιακούς παράγοντες περιλαμβάνονται: Ο αυθορμητισμός του σεξ (Holland et al. 1990b), η χρήση ουσιών πριν το σεξ (Cooper, 2002) και η προσβασιμότητα σε διάφορες μεθόδους αντισύλληψης (Sable et al. 2000).

Γενικά, με βάση και τα παραπάνω δεδομένα αναπτυχθηκαν τα κοινωνιογνωστικά μοντέλα με σκοπό να προβλέψουν τη χρήση προφυλακτικού αγνοώντας όμως το ρόλο των συναισθημάτων (Theory of Planned Behavior, Health Belief Model). Ακολούθως, τα μοντέλα λήψης αποφάσεων επιχείρησαν να εξετάσουν τους ψυχολογικούς παράγοντες που προβλέπουν τη χρήση προστατευτικών σεξουαλικών μεθόδων, όπως η χρήση προφυλακτικού. Υπάρχουν πολλά διαφορετικά μοντέλα λήψης αποφάσεων και ποικίλλουν ανάλογα με την έμφαση που δίνουν

στις ατομικές γνωσίες (π.χ. το κόστος και τα οφέλη της χρήσης της προφυλακτικού) και το βαθμό στον οποίο τοποθετούν αυτές τις γνωσίες μέσα στο συγκεκριμένο πλαίσιο της σχέσης (π.χ. αλληλεπίδραση, σοβαρότητα σχέσης, Η συχνότητα της σεξουαλικής επαφής στη σχέση) και το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο (π.χ. κανόνες συνομηλίκων, κοινωνικές συμπεριφορές). Ένα από αυτά λαμβάνει υποψη τον ρόλο των συναισθημάτων και της αηδίας. Πρόκειται για το «Μοντέλο αλληλουχίας της σεξουαλικής συμπεριφοράς». Το μοντέλο αυτό αναπτύχθηκε από τους Byrne et al. (1977) και προσθέτει τη σεξουαλική διέγερση και τις συναισθηματικές αντιδράσεις στο σεξ στους παράγοντες που περιλαμβάνονται στην πρόβλεψη χρήσης κάποιας μεθόδου προφύλαξης. Η σεξουαλική διέγερση αναφέρεται στο πώς ένιωσε ένα άτομο κατά τη στιγμή της λήψης απόφασης σχετικά με τη χρήση κάποιου μέσου προφύλαξης. Σύμφωνα με τον Byrne και συν. (1977) Οι συναισθηματικές απαντήσεις στο σεξ περιγράφουν ένα χαρακτηριστικό προσωπικότητας που ορίζεται είτε ως «ερωτοφιλία» (το να βρίσκεις δηλαδή τα σεξουαλικά ερεθίσματα ευχάριστα) είτε ως «ερωτοφοβία» (το να βρίσκεις τα σεξουαλικά ερεθίσματα αηδιαστικά (Ogden, 2012). Σύμφωνα με το μοντέλο αλληλουχίας της σεξουαλικής συμπεριφοράς, οι αποφάσεις σχετικά με τη χρήση προφυλακτικού μέσου γίνονται στο πλαίσιο τόσο της ορθολογικής επεξεργασίας των πληροφοριών όσο και των συναισθημάτων. Αυτό το μοντέλο επιχειρεί να προσθέσει το ρόλο των συναισθημάτων δίπλα στις ατομικές γνωσίες των υποκειμένων, κάτι που προσδίδει αξία στην προσπάθεια της παρούσας έρευνας για τη μελέτη του συναισθήματος της αηδίας σε σχέση όμως με τις ατομικές ιδεολογικές πεποιθήσεις.

Η διαστασιακή Δομή της Ιδεολογίας

Πολιτικοί επιστήμονες και οι ψυχολόγοι υποστηρίζουν ότι δύο είναι οι κύριες διαστάσεις που αποτελούν τη βάση διακύμανσης στην ιδεολογία: Η πρώτη αφορά στην υποστήριξη της ανάγκης για κοινωνική αλλαγή και καινοτομία (αριστερή ιδεολογία) έναντι της υποστήριξης της παράδοσης (δεξιά ιδεολογία), και η δεύτερη αφορά στην υποστήριξη για την ισότητα μεταξύ ατόμων και ομάδων (αριστερή ιδεολογία) έναντι της ανοχής στην ανισότητα και

της διατήρησης του status quo (δεξιά ιδεολογία) (Duckitt & Sibley, 2009; Jost, Glaser, Kruglanski, & Sulloway, 2003; Jost, Federico, & Napier, 2009).

Οι κοινωνικοί επιστήμονες θεωρούν γενικά την "αριστερά-δεξιά" διάκριση να είναι ο πιο ισχυρός και φειδωλός τρόπος κατάταξης των πολιτικών στάσεων (π.χ., Feldman 2003; Fuchs and Klingemann 1990; Jost 2006; Knight 1999). Χρόνια ερευνών έχουν επικεντρωθεί στις διαφορές μεταξύ των υποστηρικτών της αριστερής και της δεξιάς ιδεολογίας όπως αυτές αποτυπώνονται στους στόχους τους, στις αξίες, τα κίνητρα, και τη προσωπικότητα τους (Adorno et al. 1950; Altemeyer 1996; Rokeach 1960; Wilson 1973). Οι πιο μελετημένες διαστάσεις περιλαμβάνουν: Τις ανάγκες για δομή, εγγύτητα, τη βεβαιότητα και την πειθαρχία, οι οποίες υποτίθεται ότι είναι υψηλότερες μεταξύ των υποστηρικτών της δεξιάς έναντι της αριστερής ιδεολογίας.

Πιο συγκεκριμένα, οι Kruglanski και Webster (1996) υποστηρίζουν ότι οι άνθρωποι που σκοράρουν σχετικά υψηλά στην "ανάγκη για γνωστική εγγύτητα" έχουν την τάση να ευνοούν τη δομή και τη σταθερότητα έναντι της ανοιχτότητας και της αλλαγής. Ομοίως, ο Higgins (1998) προτείνοντας την Κανονιστική Θεωρία Επικέντρωσης (Regulatory focus Theory) δείχνει ότι οι άνθρωποι που είναι αποφασισμένοι να αποτρέψουν τις δυσμενείς για τους ίδιους εκβάσεις θα υιοθετήσουν μια πιο συντηρητική κατεύθυνση από ό, τι θα έκαναν εκείνοι που προσπαθούν να προωθήσουν ευνοϊκές εκβάσεις.

Τέλος, η θεωρία της διαχείρισης τρόμου (Terror management Theory), αποδεικνύει ότι οι άνθρωποι που αναγκάζονται να σκεφτούν τη δική τους θνητότητα συνήθως υπερασπίζονται την παραδοσιακή κοσμοθεωρία και τείνουν να γίνονται πιο συντηρητικοί (Arndt, Greenberg and Cook 2002; Jost, Fitzsimons and Kay 2004; Landau et al 2004).

Είναι λοιπόν διακριτή κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες μια αλλαγή στην ερμηνευτή πρόσληψη των διαστάσεων του αυταρχισμού, όπως αυτός αποτυπώνεται στο δίπολο των δεξιών-αριστερών πολιτικών στάσεων. Έτσι, το ψυχαναλυτικό πλαίσιο του Adorno και συνεργατών (1950) έχει αντικατασταθεί από την έμφαση στην κοινωνική θεωρία μάθησης (Altemeyer, 1981, 1988,

1996, 1998), την ομαδική ταύτιση (group identification) (Duckitt, 1989), και μια προτίμηση για την κοινωνική συμμόρφωση ενάντια στην ατομική αυτονομία (Duckitt, 2001; Feldman, 2003), με μελετητές να προσδιορίζουν τον αυταρχισμό ως ένα σύνολο "ιδεολογικών πεποιθήσεων» ή «κοινωνικών στάσεων μιας ευρείας φύσης" και όχι ως βασική διάσταση της προσωπικότητας (π.χ. Duckitt, 2001; Feldman & Stenner, 1997; Jost, Glaser, Kruglanski, and Sulloway, 2003).

Όψεις της Ιδεολογίας

Ο Αυταρχισμός είναι μία από τα πιο ευρέως μελετημένες έννοιες στην πολιτική ψυχολογία. Αρχικά σχεδιάστηκε για να επεξηγήσει τις ψυχολογικές ρίζες του αντισημιτισμού, του εθνοκεντρισμού και του φασισμού (Adorno, Frenkel-Brunswik, Levinson, & Sanford, 1950; Fromm, 1941; Reich, 1946/1970) και στη πιο σύγχρονη ερευνητική φαρέτρα έχει αναδειχθεί ως ένας ισχυρός προγνωστικός δείκτης μιας ποικιλίας πολιτικώς συναφών θεμάτων, συμπεριλαμβανομένης της κομματικής ταύτισης, των πολιτικών στάσεων, της ψηφοφορίας, της προκατάληψης, της μισαλλοδοξίας και της τιμωρίας των εγκληματιών και των αποκλινόντων, όπως επίσης και της θρησκευτικότητας (Altemeyer, 1988, 1998; Duckitt, 1989, 2001; Feldman & Stenner, 1997; Peterson, Doty, & Winter, 1993; Whitley, 1999). Ωστόσο, παρά την τεράστια εμπειρική βιβλιογραφία και ορισμένα αξιόπιστα ευρήματα, ο αυταρχισμός παραμένει μια αμφιλεγόμενη θεωρητική έννοια.

Παρά την θεωρητική τους ετερογένεια, αυτές οι νεότερες αντιλήψεις ενσωματώνουν όλες ένα κοινό θέμα, στο οποίο ο αυταρχισμός και άλλες μορφές πολιτικού συντηρητισμού υιοθετούνται για την κάλυψη προγενέστερων ψυχολογικών κινήτρων που απορρέουν από την απειλή, το φόβο, και την αβεβαιότητα. Έτσι, ο αυταρχισμός αντιμετωπίζεται με λειτουργικούς όρους ως μια ιδεολογική απάντηση που τείνει στη μείωση των υψηλών επιπέδων αντιλαμβανόμενης απειλής και άγχους (Katz, 1960; Smith, Bruner, & White, 1956).

Από τις πρώιμες ψυχοδυναμικές θεωρίες, η απειλή πήρε τη μορφή της καταστολής του φόβου και αδυναμίας του εγώ (Adorno et al., 1950), της αβεβαιότητας, της ανομίας, και της

έλλειψης ασφάλειας που δημιουργήθηκε από τις σύγχρονες καπιταλιστικές κοινωνίες (Fromm, 1941), ή το άγχος που συνδέεται με την ελλιπή καταστολή των σεξουαλικών ορμών (Reich, 1946/1970). Στο πλαίσιο της κοινωνικής μάθησης του Altemeyer (1988), η απειλή προέρχεται από ένα στενότερο εύρος κοινωνικών εμπειριών σε συνδυασμό με μηνύματα και ενισχύσεις που τονίζουν τους κινδύνους των μη παραδοσιακών τρόπων ζωής και πεποιθήσεων. Στην ομαδική ταύτιση του Duckitt (1989) η απειλή παίρνει τη μορφή μιας ανασφαλούς κοινωνικής ταυτότητας, που υποτίθεται ότι αυξάνει την επιθυμία του ατόμου για τη συνοχή της ομάδας, την υποταγή στη ενδο-ομαδική εξουσία, και παράλληλα την εχθρότητα προς τις έξω-ομάδες. Τέλος, στην θεωρία της κοινωνικής συμμόρφωσης του Feldman (2003), η απειλή επικεντρώνεται στην ιδέα ότι πάρα πολύ ατομική αυτονομία, θα οδηγήσει σε κοινωνική εξέγερση και στην αστάθεια του status quo. Επομένως, οι αυταρχικές στάσεις θεωρούνται εδώ ότι έχουν εργαλειακό ρόλο στην διατήρηση της κοινωνικής τάξης ενάντια στην κυριαρχία των αντισυμβατικών ιδεών και τις αξιών (Duckitt, 2001? Duckitt, Wagner, du Plessis, & Birum, 2002). Σε μια συστηματική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, οι Jost και συν. (2003) έτειναν να υποστηρίζουν την ιδέα ότι υπάρχει μια "αντιστοιχία" ανάμεσα σε ισχυρά κίνητρα για τη μείωση της αμφισημίας και του άγχος και τις βασικές αξίες της δεξιάς ιδεολογίας, δηλαδή η αντίσταση στην αλλαγή (συμπεριλαμβανομένης της παραδοσιοκρατίας) και αποδοχή της ανισότητας. Ωστόσο, έχουν ασκηθεί κριτικές στην ιδέα ότι η αντίσταση στην αλλαγή είναι ένα σταθερό, κεντρικό χαρακτηριστικό της δεξιάς πολιτικής ιδεολογίας και προτείνεται ότι η αντίσταση στην αλλαγή πρέπει να αποτελεί χαρακτηριστικό ακραίων πεποιθήσεων, είτε είναι αριστερού είτε δεξιού ιδεολογικού προσανατολισμού (Greenberg and Jonas, 2003). Ομοίως, κριτική δέχτηκε και το μεθοδολογικό, θεωρητικό οικοδόμημα της αυταρχικής προσωπικότητας αφού αντιστοιχούσε μόνο στο ακροδεξιό ιδεολογικό πεδίο, αποκλείοντας την περίπτωση αριστερού αυταρχισμού. Οι κριτικές επεκτάθηκαν και στο μεθοδολογικό πεδίο ενάντια στον μονοδιάστατο χαρακτήρα του περιεχομένου των μετρήσεων της κλίμακας F: μια υψηλή επίδοση αντιστοιχούσε σε αυταρχισμό ενώ χαμηλή επίδοση σε μη αυταρχισμό.

Ως γνωστική διόρθωση στον αυταρχισμό προτάθηκε η έννοια του δογματισμού. Ως μια προσπάθεια μελέτης της δομής και τρόπου λειτουργίας των ιδεολογικών περιεχομένων ο Rokeach (1954,1960), εισήγαγε την έννοια της «δογματικής σκέψης». Η δογματική σκέψη βασίζεται στην απόλυτη αντίθεση μεταξύ πεποιθήσεων- αντιπεποιθήσεων. Η γνωστική λειτουργία του δογματικού ατόμου είναι απόλυτα προσανατολισμένη: μέσω της συνεχούς επίτασης των διαφορών μεταξύ πεποιθήσεων- αντιπεποιθήσεων (belief-disbelief system), στην αποφυγή εμπειρικών ερεθισμάτων που μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο το ήδη υπάρχον σύστημα πεποιθήσεων του ατόμου, επιπλέον στην ανοχή των όποιων αντιφάσεων εντός του συστήματος πεποιθήσεων, στον απόλυτο σεβασμό της εξουσίας και στην υποτίμηση του παρόντος και στην ταυτόχρονη παρελθοντολατρία. Μια από τις σχετικά νεότερες απόπειρες μέτρησης του δογματισμού, με τρόπο ώστε να εξουδετερώνεται η επίδραση του ιδεολογικού περιεχομένου των πεποιθήσεων αποτελεί η Dogmatic Rejection Scale (DOG) (Palmer and Kalin, 1991).

Αυταρχισμός, Συντηρητισμός και Σεξουαλικότητα

Οι Adorno και συνεργάτες (1950), έδειξαν αρχικά ότι εκείνοι με υψηλό ποσοστό αυταρχισμού φάνηκε να είχαν σεξουαλικές αναστολές και να ενδιαφέρονται για τον έλεγχο της σεξουαλικότητας των άλλων ανθρώπων μέσα από την υιοθέτηση ακραίας ηθικολογίας και τιμωρητικών αντιδράσεων. Επομένως, μια εστιασμένη μελέτη των σχέσεων μεταξύ του αυταρχισμού και σεξουαλικής στάσης και συμπεριφορές είναι δικαιολογημένη. Ορισμένες προβλέψεις ακολούθησαν από των τριών διαστάσεων μοντέλο του αυταρχισμού του Altemeyer(1996). Έτσι, σύμφωνα με το μοντέλο όσοι σκοράρουν υψηλά στον αυταρχισμό τείνουν να έχουν μια άκαμπτη προσκόλληση σε συμβατικές πεποιθήσεις, επομένως, θα πρέπει να είναι πιο πιθανό να έχουν συμβατικές συμπεριφορές σχετικά με τη σεξουαλικότητα. Ακόμη, επειδή υποτάσσονται εύκολα σε αυταρχικές φιγούρες, με βάση το μοντέλο θα πρέπει να είναι πιο πιθανό να υπακούουν στους νόμους και τους κανόνες που αφορούν τη σεξουαλικότητα. Τέλος, επειδή πιστεύουν σε σκληρές ποινές για τους παραβάτες της ηθικής, θα πρέπει να είναι

πιθανό να τίθενται εναντίον εκείνων που παραβιάζουν τη σεξουαλικά συμβατικά πρότυπα.

Τρεις μεταγενέστερες μελέτες διερεύνησαν τη σχέση μεταξύ αυταρχισμού και μια ποικιλίας σεξουαλικών στάσεων και συμπεριφορών, έλεγξαν μερικές από τις προβλέψεις που αναφέρθηκαν παραπάνω (Peterson, B. E., & Zurbriggen, E. L., 2010). Οι γυναίκες και οι άνδρες που σκόραραν υψηλότερα στον αυταρχισμό εμφάνισαν λιγότερη αποδοχή για το περιστασιακό σεξ και υιοθετούσαν συντηρητικές πεποιθήσεις σχετικά με τη σεξουαλικότητα. Με άλλα λόγια (όπως αναμενόταν), είχαν συμβατικές, παραδοσιακές αντιλήψεις για τη σεξουαλικότητα σε ρομαντικές ή σεξουαλικές καταστάσεις, για αυτά τα υποκείμενα το " αντίθετο φύλο " θεωρείται σχεδόν ως εχθρός, που έχει δικές του στρατηγικές, στόχους, άρα δεν πρέπει να είναι αξιόπιστο. Αυτό το εύρημα είναι σύμφωνο με την έννοια της αυταρχικής μισαλλοδοξίας. Οι άνδρες είναι άνδρες, οι γυναίκες είναι γυναίκες, και οι δύο είναι τόσο σαφώς διαφορετικοί. Τα ευρήματα είναι επίσης συνεπή με την αυταρχική πεποίθηση ότι ο κόσμος είναι απειλητικός και επικίνδυνος (Altemeyer, 1988). Είναι ενδιαφέρον ότι, τα δεδομένα που αναφέρονται εδώ δείχνουν ότι οι άνθρωποι με υψηλά σκορ σε αυταρχισμό αντιλαμβάνονται απειλή, ακόμη και στο πεδίο των στενών διαπροσωπικών σχέσεων, όπου πολλοί άνθρωποι εκεί βρίσκουν ασφάλεια από τις απειλές που υπάρχουν στο εξωτερικό κόσμο. Μεγάλο μέρος των ερευνών, που εξετάζουν πώς και γιατί τα άτομα ποικίλλουν κατά μήκος των διαστάσεων και όψεων του αυταρχισμού, έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο ιδεολογικός συντηρητισμός (Conservatism) λειτουργεί γενικά για να εξουδετερώσει ή να διαχειριστεί δυσάρεστες καταστάσεις που συνοδεύονται από συναισθήματα όπως ο φόβος και η αβεβαιότητα (Jost et al., 2003). Στα παραπάνω δεδομένα έρευνες προσθέτουν και τη σημασία ενός άλλου συναισθήματος εκείνου της αηδίας, στη σχέση του με το συντηρητισμό, που αναλύεται ακολούθως.

Το συναίσθημα της αηδίας και η Ιδεολογία

Η φύση, η δομή και η λειτουργία των συναισθημάτων έχουν πλούσια παράδοση στην κοινωνική και κλινική ψυχολογική βιβλιογραφία (Cacioppo & Gardner, 1999). Αν και οι

θεωρητικοί των συναισθημάτων αμφισβήτησαν τον αριθμό των διακριτών συναισθηματικών καταστάσεων και των λειτουργικών τους ορισμών (Plutchik, 2001), οι περισσότεροι συμφωνούν ότι τα συναισθήματα έχουν μεγάλη επιρροή στην οργάνωση των διαδικασιών της σκέψης και των συμπεριφορικών τάσεων του ανθρώπου (Izard, 1993; Johnson, Laird & Oatley, 1992).

Τα συναισθήματα αποτέλεσαν ένα δημοφιλές θέμα βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας τις τελευταίες δεκαετίες. Μια στενότερη ανασκόπηση της βιβλιογραφίας αποκαλύπτει μια ενδιαφέρουσα προτίμηση για τη συστηματική εξέταση ορισμένων συναισθημάτων σε σχέση με άλλα. Ένα τέτοιο «ξεχασμένο συναίσθημα», όπως περιγράφεται, στην πειραματική βιβλιογραφία είναι εκείνο της αηδίας (McNally, 2002, Phillips, Senior, Fahy & David, 1998. Woody & Teachman, 2000). Η αηδία έχει εντοπιστεί ως ένα από τα βασικά συναισθήματα, αναγνωρίσιμο σε διάφορους πολιτισμούς. Ο πολιτισμός, όμως, διαμορφώνει σε μεγάλο βαθμό αυτό που ένα άτομο ή η κοινωνία θεωρεί ότι είναι "αηδιαστικό." (Rozin, Lowery, & Ebert, 1994). Αν και άλλες πρωταρχικές συναισθηματικές καταστάσεις, όπως ο φόβος, ο θυμός και η θλίψη, έχουν μια καθιερωμένη ερευνητική παράδοση, λιγότερο εμπειρικό ενδιαφέρον έχει επενδυθεί στην αηδία (Royzman & Sabini, 2001). Υπάρχει άραγε μια αποστροφή στη μελέτη της αηδίας;

Το συναίσθημα της αηδίας, δείχνει μια σχετική έλλειψη ερευνητικού ενδιαφέροντος, ίσως εν μέρει εξαιτίας της έλλειψης ελκυστικότητας σε σύγκριση με τα άλλα συναισθήματα (Miller, 1997). Οι υποστηρικτές αυτού του «υποτιμημένου» συναισθήματος υποδηλώνουν ότι η αηδία έχει σημαντικό ερευνητικό ενδιαφέρον (Rozin & Fallon, 1987), ίσως αναδεικνύοντας το ως το βασικό συναίσθημα ενδιαφέροντος για τον 21ο αιώνα (Power & Dalgleish, 1997). Το φαινόμενο αυτό άρχισε να εμφανίζεται στη Γαλλία του 16ου αιώνα και στην Αγγλία του 17ου αιώνα (Miller, 1997). Η αηδία έχει γίνει μέρος της καθημερινής μας ονοματολογίας, η οποία περιλαμβάνει μια ποικιλία συνώνυμων, συμπεριλαμβανομένης της αντίδρασης, της αντίστασης, του αποτροπιασμού, της απώθησης, της αντιπάθειας, της αποστροφής, της

κακομεταχείρισης, της ασθένειας, της απογοήτευσης και της ηθικής. Η γευστική έμφαση στην αηδία συνδέεται με την εξελικτική προσαρμοστική αξία της προστασίας του οργανισμού από την κατάποση δυνητικά βλαβερών ουσιών, προωθώντας έτσι την αποφυγή της νόσου (Haidt, McCauley, & Rozin, 1994, Rozin & Fallon, 1987). Η θεωρητική έννοια της απόφραξης μπορεί να μεταφερθεί από τον Δαρβίνο(1872/1965) ο οποίος αρχίζει να λέει ότι η αηδία αναφέρεται σε κάποια αναστροφή, πρωταρχικά σε σχέση με την αίσθηση της γεύσης, όπως πραγματικά φανταζόταν ή ζωνρά φαντάστηκε. Και δευτερευόντως σε οτιδήποτε προκαλεί παρόμοιο συναίσθημα, με την αίσθηση της όσφρησης, της αφής και της όρασης. Το συναίσθημα της αηδίας έχει επίσης παθολογικοποιηθεί από την ψυχιατρική βιβλιογραφία με τον Freud(1905/1953) να επιχειρηματολογεί ότι η έκφραση της αηδίας υπηρετεί τον περιορισμό των σεξουαλικών φαντασιώσεων.

Σύγχρονοι ορισμοί περιγράφουν την αηδία ως τον αποτροπιασμό που προκαλείται στην προοπτική ενσωμάτωσης από το στόμα ενός απεχθούς αντικειμένου και από εξελικτική σκοπιά, φαίνεται να έχει επιβιωτική αξία, καθώς λειτουργεί ως φύλακας του στόματος. Πρόκειται για μια πολυδιάστατη συναισθηματική κατάσταση, η οποία μπορεί να διαιρεθεί σε τρεις διαστάσεις: Την πυρηνική, την υπενθύμιση ζώων και την ψυχολογική μόλυνση και παράγει αντιδράσεις στις εκφράσεις του προσώπου, στην ψυχοφυσιολογία, στο νευρωνικό υπόστρωμα, στις γνωσιακές και συμπεριφορικές διεργασίες.

Τέλος, ενώ τα προηγούμενα μοντέλα έχουν δείξει ότι αηδία παρακινεί την αποφυγή ώστε να εξυπηρετήσει πιο γενικές λειτουργίες όπως η προστασία του εαυτού (Miller, 2004), Οι Tybur και συνεργάτες (2009), στηρίχθηκαν μια πιο προσαρμοστική προοπτική προτείνοντας τρεις λειτουργικά εξειδικευμένους τομείς που παρουσιάζουμε αναλυτικά ακολούθως: Την παθογενή αηδία, τη σεξουαλική αηδία και την ηθική αηδία.

Μια εξελικτική προσέγγιση της αηδίας

Οι ψυχολόγοι που υιοθετούν τη εξελικτική προσέγγιση παράγουν υποθέσεις σχετικά με την ανθρώπινη γνώση και συμπεριφορά, εξετάζοντας τις πιέσεις της φυσικής επιλογής που επανεμφανίζονταν κατά τη διάρκεια της εξελικτικής ιστορίας του ανθρώπου (Andrews, Gangestad, & Matthews, 2002, Buss, Haselton, Shackelford, Bleske & Wakefield 1998, Tooby & Cosmides, 1992). Αυτό το θεωρητικό πλαίσιο αποδείχτηκε χρήσιμο σε διάφορους τομείς έρευνας, μεταξύ των οποίων: Η επιλογή συντρόφου (Bleske-Reshek & Buss, 2006, Gangestad, Garver-Apgar, Simpson & Cousins, 2007), η επιθετικότητα (Griskevicius, Tybur, Gangestad, Perea, Shapiro, Kenrick, Kenrick, Neuberg, Blackwell, & Smith, 2007, Cottrell, Neuberg, & Li, 2007), συμπεριφορές όπως ο αλτρουισμός και η σεξουαλική αποφυγή (Ackerman, Kenrick, et al., 2007), η μελέτη της αντιληπτικής προκατάληψης (Haselton & Funder, 2006, Maner et al., 2005) και το κοινωνικό στίγμα (Kurzban & Leary, 2001; Neuberg, Smith, & Asher, 2000; Schaller & Neuberg, 2008). Επίσης, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η εξελικτική προσέγγιση της αηδίας έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη στη μελέτη των συναισθημάτων (Cosmides & Tooby, 2000, Keltner, Haidt, & Shiota, 2006, Ohman & Mineka, 2001, Pinker, 1997). Δεδομένης της διαπολιτισμικής καθολικότητας της αηδίας (Ekman, P., Friesen, W. V., & Ellsworth, P., 1972) και του ρόλου της σε τομείς που σχετίζονται με την επιβίωση (π.χ. αποφυγή νόσου) και την αναπαραγωγή (π.χ. σεξουαλικές συμπεριφορές), η ανάδειξη της εξελικτικής προοπτικής θεωρείται ιδιαιτέρως χρήσιμη για την πληρέστερη κατανόηση αυτού του συναισθήματος, ειδικά στη σχέση του με τις διάφορες μορφές της ιδεολογίας (συντηρητική, φιλελεύθερη, δεξιά, αριστερή) και τις διάφορες εκφάνσεις της σεξουαλικότητας.

Η εξελικτική προσέγγιση για το συναίσθημα της αηδίας υιοθετεί την άποψη ότι, αντί η αηδία να εξυπηρετεί αφηρημένες λειτουργίες που σχετίζονται γενικώς με την προστασία του εαυτού εξελίχθηκε για να παρακινήσει σε συμπεριφορικές λύσεις σε διάφορα ποιοτικά διακριτά προσαρμοστικά προβλήματα: όπως το να αποφεύγονται από τον άνθρωπο ουσίες που σχετίζονται με ασθένειες (Curtis, Aunger, & Rabie, 2004; Curtis & Biran, 2001; Fessler, Eng, &

Navarrete, 2005; Haidt et al., 1997), να αποφεύγονται σεξουαλικοί σύντροφοι και συμπεριφορές που θα μείωναν τη μακροπρόθεσμη αναπαραγωγική του επιτυχία (Fessler & Navarrete, 2003, Fessler & Navarrete, 2004) και τέλος να αποφεύγονται άτομα που επιφέρουν κάποιο κοινωνικό κόστος στον εαυτό τους ή στα μέλη του κοινωνικού τους δικτύου (βλ. Levine & Kurzban, 2006). Εξετάζουμε εν συντομία καθεμία από τις προτεινόμενες εξελικτικές λειτουργίες της αηδίας.

Παθογενής Αηδία

Οι μολυσματικοί μικροοργανισμοί ήταν ένα επαναλαμβανόμενο χαρακτηριστικό των ανθρώπινων προγονικών περιβαλλόντων και αποτελούσαν μια συνεχή απειλή για την επιβίωση και την αναπαραγωγή (Maynard-Smith, 1978, Tooby, 1982) Η ίδια λειτουργεί ως "Συμπεριφορικό ανοσοποιητικό σύστημα "που εμποδίζει την επαφή και την κατάποση των παθογόνων (Schaller, 2006, Schaller & Duncan, 2007). Αυτή η αηδία σχετίζεται με τους παθογόνους παράγοντες (Haidt et al., 1997; Rozin & Fallon, 1987). Εντούτοις, σύμφωνα και με άλλους ερευνητές, η Παθογενής αηδία εξελίχθηκε ειδικά για να εξυπηρετήσει τη λειτουργία της αποφυγής παθογόνων (Curtis et al., 2004 Curtis & Biran, 2001, Fessler & Navarrete, 2003, Marzillier & Davey, 2004, Pinker, 1997). Η παθογόνος αηδία προκαλείται από αντικείμενα που ενδέχεται να περιέχουν μολυσματικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων νεκρών σωμάτων, σωματικών υγρών όπως κόπρανα, φλέγμα, εμετό, αίμα και σπέρμα και ενθαρρύνει την άμεση αποφυγή τους. Συνοπτικά, τα παθογόνα οδήγησαν σε μια έντονη διαδικασία φυσικής επιλογής, η οποία οδήγησε στην εξέλιξη των συστημάτων επεξεργασίας πληροφοριών που έχουν σχεδιαστεί για την ανίχνευση μολυσματικών μικροοργανισμών και την παρακίνηση για την αποφυγή τους (Schaller & Duncan, 2007; Haselton & Nettle, 2006; Kurzban & Leary, 2001; Park, Schaller, & Faulkner, 2003). Μια άλλη ανεξάρτητη κατηγορία του συναισθήματος της αηδίας, είναι εκείνη που κινητοποιεί τον άνθρωπο στην αποφυγή ενός ακατάλληλου

σεξουαλικού συντρόφου αλλά και συμπεριφορών που επηρεάζουν την αναπαραγωγική του επιτυχία.

Σεξουαλική αηδία

Η σχέση μεταξύ σεξουαλικότητας και του συναισθήματος της αηδίας έχει αναγνωριστεί από καιρό (π.χ. Angyal, 1941). Για παράδειγμα, η αηδία εντοπίστηκε ως αντίδραση στην ανεπιθύμητη σεξουαλική επαφή (Tomkins, 1963), ως αντίθεση της σεξουαλικής διέγερσης (Koukounas & McCabe, 1997, Vonderheide & Mosher, 1988) και ως αρχέτυπη απάντηση στην αιμομιξία (Ackerman et al., 2007 ; Fessler & Navarrete, 2004; Haidt, 2001).

Πράγματι, οι σεξουαλικές πράξεις είναι μια συγκεκριμένη κατηγορία παραγόντων πρόκλησης αηδίας (π.χ., Haidt et al., 1994). Γενικά, η σεξουαλική αηδία είναι μια εξελιγμένη λύση στο προσαρμοστικό πρόβλημα της αποφυγής των βιολογικά ακατάλληλων συντρόφων και σεξουαλικών συμπεριφορών (Fessler & Navarrete, 2003). Η αηδία που ενθαρρύνει τη σεξουαλική αποφυγή, ωστόσο, διαφέρει από την αηδία που παρακινεί την αποφυγή των παθογόνων παραγόντων, όχι μόνο σε σχέση με τα σύνολα πληροφοριών που απαιτούνται για την αξιολόγηση της καταλληλότητας του ατόμου έναντι της παρουσίας του παρασίτου, αλλά και ως προς τη φύση των βέλτιστων συμπεριφορών αποφυγής. Ενώ η ανίχνευση των παθογόνων παραγόντων βασίζεται σε στοιχεία, όπως η κακή όψη και η άσχημη οσμή, η αξιολόγηση της καταλληλότητας ενός ερωτικού συντρόφου εξαρτάται από μια σειρά από άλλες κοινωνιογνωστικές μεταβλητές που δεν σχετίζονται μόνο με την αποφυγή εγγύς παθογόνου παράγοντα (Tybur, J. M., Bryan, A. D., Lieberman, D., Hooper, A. E. C., & Merriman, L. A., 2011)

Συνοπτικά, η αποφυγή σεξουαλικών συντρόφων και συμπεριφορών που ενδεχομένως θέτουν σε κίνδυνο την αναπαραγωγική επιτυχία κάποιου, αποτελεί ένα ξεχωριστό πρόβλημα προσαρμογής σε αντίθεση με την αποφυγή παθογόνων παραγόντων και απαιτεί διαφορετικά

συστήματα για την εκτίμηση των κινδύνων που συνδέονται με το σεξ. Η σεξουαλική αηδία είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για την εκτέλεση της αποφυγής αναπαραγωγικά κοστογόνων σεξουαλικών συμπεριφορών, περιορίζοντας την ομάδα των σεξουαλικών συμπεριφορών και των συντρόφων σε εκείνους που είναι πιθανόν να συμβάλλουν στην παραγωγή ενός υγιούς βιώσιμου απόγονου.

Ηθική αηδία

Μια τρίτη κατηγορία αηδία αφορά τις κοινωνικές παραβάσεις. Όταν καλούνται να δημιουργήσουν μια λίστα με πράγματα που τους αποθαρρύνουν, οι άνθρωποι συχνά αναφέρουν αντικοινωνικές συμπεριφορές μαζί με αντικείμενα και πράξεις που θα μπορούσαμε να κατηγοριοποιήσουμε ως παθογόνο ή σεξουαλική αηδία (Haidt et al., 1994, Nabi, 2002). Αυτές οι κοινωνικές παραβάσεις περιλαμβάνουν σε γενικές γραμμές μη κανονικές, συχνά αντικοινωνικές δραστηριότητες όπως ψέματα, εξαπάτηση και κλοπή, που βλάπτουν τους άλλους άμεσα και / ή επιβάλλουν διάχυτο κόστος στην κοινωνική ομάδα του ατόμου. Επομένως, η αηδία, πέρα από το ότι εξελίχθηκε, πιθανόν, για να μας αποθαρρύνει από την κατάποση επιβλαβών ή επικίνδυνων ουσιών (Rozin, Haidt, & McCauley, 2008), παίζει επίσης σημαντικό ρόλο σε πολλές ηθικές και κοινωνικές κρίσεις (Inbar, Y., Pizarro, D. A., & Bloom, P., 2009; Nussbaum, 2001). Οι άνθρωποι αισθάνονται αηδιασμένοι ως απάντηση στις ηθικές παραβιάσεις (Chapman et al., 2009, Haidt, Rozin, McCauley, & Imada, 1997) . Η αηδία φαίνεται ιδιαίτερα πιθανό να επηρεάσει τις κρίσεις, στάσεις και συμπεριφορές που σχετίζονται με τη σεξουαλική, σωματική ή την πνευματική κατάσταση του ανθρώπου. Για παράδειγμα, τα άτομα που αισθάνονται αηδιασμένα έχουν περισσότερες πιθανότητες να αναφέρουν ότι οι μη κανονιστικές σεξουαλικές συμπεριφορές είναι ηθικά λανθασμένες (Horberg, Oveis, Keltner, & Cohen, 2009) και είναι πιο πιθανό να αναφέρουν αρνητικά συναισθήματα προς κοινωνικές ομάδες που σχετίζονται με αυτές τις συμπεριφορές όπως οι ομοφυλόφιλοι (Dasgupta, Desteno, Williams, & Hunsinger, 2009). Από αυτή την άποψη, η πρόκληση αηδίας φαίνεται να

μετατοπίζει προσωρινά τις ηθικές κρίσεις και απόψεις των ανθρώπων προς το συντηρητικό πόλο του πολιτικού φάσματος. Όπως εκείνοι που βιώνουν στιγμιαία αηδιασμένοι, οι πολιτικά συντηρητικοί είναι ιδιαίτερα πιθανό να αποδοκιμάσουν πράξεις και άτομα που παραβιάζουν τους κανόνες της σεξουαλικής και σωματικής καθαρότητας και του πλειοψηφικού status quo (Haidt & Nosek, 2009, Haidt & Hersch, 2001).

Όχι μόνο η στιγμιαία εμπειρία της αηδίας μετατοπίζει τις κρίσεις των ανθρώπων σε μια πολιτικά συντηρητική κατεύθυνση, τα άτομα που είναι πιο άμεσα αηδιασμένα αντανakλούν αυτό με τη σταθερή ηθική και πολιτική στάση τους. Τα άτομα που αναφέρουν ότι νιώθουν μεγαλύτερη αηδία είναι πιο ανεκτικά στην κοινωνική ανισότητα και βαθμολογούν υψηλότερα στην κλίμακα του αυταρχισμού (Hodson & Costello, 2007), έχουν πιο συντηρητική στάση απέναντι στο σεξ (Olatunji, 2008) και έχουν πιο αρνητικές στάσεις απέναντι στην ομοφυλοφιλία (Inbar, Pizarro, Knobe, & Bloom, 2009). Σύμφωνα με τα παραπάνω τα άτομα αυτά είναι επίσης πιο πιθανό να αναγνωριστούν ως πολιτικά συντηρητικά. Οι Inbar, Pizarro και Bloom (2009), βρήκαν μια αξιόπιστη σχέση μεταξύ του πολιτικού συντηρητισμού και της ευαισθησίας στην αηδία (disgust sensitivity). Αυτή η σχέση παρατηρήθηκε σε δυο δείγματα προπτυχιακών φοιτητών και ενήλικων από τέσσερις αμφισβητούμενες πολιτείες στις προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ το 2004. Τα ευρήματα αυτά υποδηλώνουν ότι οι μεμονωμένες διαφορές στη συχνότητα με την οποία βιώνεται η αηδία μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην επίδραση των ηθικών και πολιτικών πεποιθήσεων που τα άτομα προσυπογράφουν και να συν-επηρεάσουν και τις αντίστοιχες στάσεις τους σε διάφορα θέματα της κοινωνικής ζωής (Inbar et al., 2009). Αυτά τα δεδομένα υπονοούν την πιθανότητα οι συντηρητικοί σε σχέση με τους φιλελεύθερους να βιώνουν περισσότερη αηδία σε μια σειρά από συγκεκριμένες συμπεριφορές και σεξουαλικές πρακτικές που παραβιάζουν την ιδέα της αγνότητας και της κανονικότητας.

Επομένως, προβλέπουμε ότι μια γενική προδιάθεση να νιώθει κάποιος αηδία σε μια σειρά από καταστάσεις, θα συνδέεται με μεγαλύτερο συντηρητισμό και κανονιστικές απόψεις σε συγκεκριμένες σεξουαλικές συμπεριφορές, όπως η χρήση του προφυλακτικού. Με βάση την

ανάλυση που προηγήθηκε, στόχος της παρούσας έρευνας είναι να ελεγχθεί κατά πόσο η σχέση συντηρητισμού και χρήσης προφυλακτικού διαμεσολαβείται από το συναίσθημα της αηδίας. Για τον σκοπό αυτό αφού ελέγξαμε για στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις ανάμεσα στους παράγοντες στη συνέχεια ελέγξαμε για σχέσεις διαμεσολάβησης με βάση το Conditional Process analysis (Preacher και Hayes, 2008).

Συμμετέχοντες και Συλλογή Δεδομένων

Συνολικά, 206 συμμετέχοντες συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια της παρούσας έρευνας (βλέπε Παράτημα). Από αυτούς οι άνδρες ήταν 100 (n=100) και οι γυναίκες 106(n=106). Το ηλικιακό τους εύρος κυμαίνεται από 18 έως 44 ετών. Ως απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δήλωσαν οι 84 (n=84), και ως απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δήλωσαν οι 122 (n=122). Τέλος, στην ιδεολογική αυτοτοποθέτηση στην «άκρα αριστερά» τοποθετήθηκαν 37 (n=37), στο «κέντρο» 63 (n=63) και στην «άκρα δεξιά» 47 (n=47).

Για την συλλογή του δείγματος χρησιμοποιήθηκε η τεχνική της ευκαιριακής δειγματοληψίας και η χρήση του Snowball Sampling Technique. Συγκεκριμένα ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να προωθήσουν την έρευνα στο ευρύτερο κοινωνικό τους δίκτυο και να συμπληρώσουν δομημένα ερωτηματολόγια σε εθελοντική βάση.

Η συλλογή των δεδομένων έγινε μέσω της μεθόδου αυτό-αναφοράς, δηλαδή τη συμπλήρωση ερωτηματολογίου από τους συμμετέχοντες. Η έμφαση δόθηκε στη μέτρηση του ιδεολογικού περιεχομένου, στη μέτρηση του συναισθήματος αηδίας, όπως αυτό αποτυπώθηκε στις τρεις διαστάσεις της χρησιμοποιούμενης κλίμακας, στη μέτρηση των στάσεων απέναντι στη χρήση προφυλακτικού και στη μέτρηση του επιπέδου δογματικής σκέψης.

Μετρήσεις

ACT Scales (Duckitt et. al., 2001): Περιλαμβάνει τρεις κλίμακες και 12 items η κάθε μια. Συγκεκριμένα περιλαμβάνει την κλίμακα μέτρησης του Αυταρχισμού (αυταρχικής

επιθετικότητας), του Συντηρητισμού (Αυταρχική υποταγή) και της Παραδοσιοκρατίας. Στόχος είναι η μέτρηση του ιδεολογικού περιεχομένου σκέψης των συμμετεχόντων.

The Updated Dogmatism Scale (Shearman & Levine, 2006): Ο Δογματισμός αντιπροσωπεύει μια ατομική διαφορά στο γνωστικό στυλ που χαρακτηρίζεται από κλειστό πνεύμα. Η έννοια του δογματισμού έχει λάβει μεγάλη προσοχή στην έρευνα σε θέματα όπως η επιλογή πληροφοριών, η επεξεργασία πληροφοριών, η επιλογή του μηνύματος, και η διάκριση μηνύματος-πηγής. Ωστόσο, οι Προηγούμενες κλίμακες Δογματισμού, είχαν ψυχομετρικά προβλήματα, και οι γλωσσικές διατυπώσεις τους είχαν καταστεί παρωχημένες. Η επικαιροποιημένη κλίμακα δογματισμού αποτελείται από 23 items, σχετίζεται θετικά με την κυριαρχία και την υποταγή και αρνητικά με την προοπτική ανάλυσης πρωτοβουλίας και την ενσυναισθητική ανησυχία.. Στόχος είναι η μέτρηση του επιπέδου δογματικής σκέψης δηλαδή, της άκαμπτης γνωστικής δομής του ατόμου ανεξάρτητα από το ιδεολογικό του υπόβαθρο.

Three Domains of Disgust Scale: Πρόκειται για μια Κλίμακα από 21 items, η οποία μετράει τρεις διαστάσεις: Την παθογενή αηδία (Pathogen Avoidance) η οποία παρακινεί την αποφυγή των μολυσματικών μικροοργανισμών, την σεξουαλική αποστροφή (Sexual Disgust), που παρακινεί την αποφυγή εκείνων των σεξουαλικών συντρόφων και συμπεριφορών που θα έθετε σε κίνδυνο τη μακροπρόθεσμη επιτυχία της αναπαραγωγική ισχύς κάποιου και τέλος την ηθική αηδία (Moral Disgust), η οποία παρακινεί την αποφυγή των παραβατών της κοινωνικής νόρμας.

Η Κλίμακα Αυτοδιάθεσης: Είναι μια επταβάθμια κλίμακα τύπου likert που μετράει το βαθμό διαφωνίας ή συμφωνίας των υποκειμένων σε μία σειρά από ζητήματα. Η κλίμακα θα χρησιμοποιηθεί για τη μέτρηση του ιδεολογικού περιεχομένου των υποκειμένων. Στη παρούσα έρευνα θα χρησιμοποιηθεί κλίμακα 16 items.

Η Πολυδιάστατη Κλίμακα στάσεων για τα προφυλακτικά (UCLA Multidimensional Condom Attitudes Scale: Η συγκεκριμένη κλίμακα περιλαμβάνει 25 Items και 5 διακριτούς παράγοντες μέτρησης των στάσεων. Α) Αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα του προφυλακτικού, β) τη σεξουαλική ευχαρίστηση που συνδέεται με τη χρήση του προφυλακτικού, γ) το στίγμα που συνδέεται με άτομα που

χρησιμοποιούν προφυλακτικά (identity stigma), δ) τη ντροπή ως προς τη διαπραγμάτευση και τη χρήση προφυλακτικών και ε) τη ντροπή ως προς την αγορά προφυλακτικού.

Η ανάλυση των δεχόμενων έγινε με την μέθοδο «Conditional Process Modeling ή Conditional Process Analysis» των (Preacher και Hayes, 2008) για τον έλεγχο της προτεινόμενης διαμεσολάβησης. Ακόμη, πραγματοποιήθηκε ανάλυση συσχετίσεων τύπου Pearson για να ελεγχθούν οι πιθανές ισχυρές γραμμικές συσχετίσεις καθώς και η κατεύθυνση των σχέσεων των παραγόντων της έρευνας. Αφού ελέγχθηκε η αξιοπιστία των παραγόντων των ερωτηματολογίων (Cronbach's α), που παρουσιάζονται αναλυτικά στον «**πίνακα 6**», προχωρήσαμε στην ανάλυση των σχέσεων των παραγόντων της έρευνας.

Αποτελέσματα

Για την κλίμακα Authoritarianism Conservatism Traditionalism (ACT), βρέθηκε πως όλες οι υποκλίμακες σχετίζονται θετικά μεταξύ τους σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 5%. Παρατηρώντας τον **πίνακα 1**, εκτός από τις συσχετίσεις μεταξύ της συνολικής κλίμακας και των υποκλιμάκων αυτής, η πιο ισχυρή γραμμική θετική συσχέτιση βρέθηκε μεταξύ της υποκλίμακας «αυταρχισμός» με την «παραδοσιοκρατία» ($r = ,553, p < ,001$). Για το ίδιο ερωτηματολόγιο, παρατηρήθηκαν αρνητικές γραμμικές συσχετίσεις με τη συνολική κλίμακα αυτοδιάθεσης ενώ με τη συνολική κλίμακα δογματισμού παρατηρήθηκαν θετικές γραμμικές συσχετίσεις.

Ειδικότερα, η ισχυρότερη γραμμική αρνητική συσχέτιση φαίνεται να είναι μεταξύ «παραδοσιοκρατίας» και αυτοδιάθεσης ($r = -,761, p < ,001$) ενώ η πιο ασθενής μεταξύ «αυταρχισμού» και δογματισμού ($r_s = ,338, p < ,001$). Επιπλέον, βρέθηκαν στατιστικώς σημαντικές θετικές συσχετίσεις ανάμεσα σε κλίμακα ACT και κλίμακα αηδίας ($r = ,263, p < ,001$) και «sexual disgust» ($r = ,356, p < ,001$), «συντηρητισμού» - «sexual disgust» ($r = ,188, p = ,007$), «παραδοσιοκρατία» - κλίμακα αηδίας ($r = ,319, p < ,001$), «παραδοσιοκρατία» - «sexual disgust» ($r = ,465, p < ,001$), «αυταρχισμός» - κλίμακα αηδίας ($r_s = ,205, p = ,003$),

«αυταρχισμός» - «pathogen disgust» ($r_s = ,246, p < ,001$), «αυταρχισμός» - «sexual disgust» ($r_s = ,143, p = ,041$).

Για την κλίμακα της αυτοδιάθεσης (βλέπε **Πίνακα 2**) βρέθηκαν γραμμικές αρνητικές συσχετίσεις με την κλίμακα του δογματισμού ($r = -,504, p < ,001$), τη συνολική κλίμακα της αηδίας ($r = -,286, p < ,001$), την υποκλίμακα «pathogen disgust» ($r = -,150, p = ,031$), «sexual disgust» ($r = -,393, p < ,001$). Θετικές ήταν οι συσχετίσεις με την «συνολική κλίμακα στάσεων για τα προφυλακτικά» ($r = ,203, p = ,003$), την «ντροπή για χρήση/διαπραγμάτευση προφυλακτικού» ($r = ,187, p = ,007$), το «ταυτοτικό στίγμα» ($r_s = ,180, p = ,009$) και την «ντροπή για αγορά προφυλακτικού» ($r_s = ,211, p = ,002$).

Για την κλίμακα του δογματισμού (βλέπε **Πίνακα 2**) βρέθηκαν θετικές γραμμικές συσχετίσεις με την υποκλίμακα «sexual disgust» ($r = ,250, p < ,001$), και αρνητικές συσχετίσεις με την «συνολική κλίμακα στάσεων για τα προφυλακτικά» ($r = -,404, p < ,001$), την «ντροπή για χρήση/διαπραγμάτευση προφυλακτικού» ($r = -,338, p < ,001$), το «ταυτοτικό στίγμα» ($r_s = -,444, p < ,001$), την «αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα των προφυλακτικών» ($r = -,192, p = ,006$) και τέλος την «ντροπή για την αγορά προφυλακτικού» ($r_s = -,330, p < ,001$).

Παρατηρώντας τον **Πίνακα 3**, για την κλίμακα της αηδίας βρέθηκαν ισχυρές θετικές γραμμικές συσχετίσεις με την υποκλίμακα «pathogen disgust» ($r = ,692, p < ,001$), «sexual disgust» ($r = ,789, p < ,001$), «moral disgust» ($r = ,683, p < ,001$), την «απόλαυση» ($r = ,184, p = ,008$) και την «αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα των προφυλακτικών» ($r = ,140, p = ,044$).

Για την υποκλίμακα του «pathogen disgust» βρέθηκαν γραμμικές συσχετίσεις με την υποκλίμακα «sexual disgust» ($r = ,331, p < ,001$), την ηθική αηδία «moral disgust» ($r = ,275, p < ,001$), και τέλος με την «ντροπή για χρήση-διαπραγμάτευση προφυλακτικού» ($r = ,158, p = ,023$). Για την υποκλίμακα του «sexual disgust» βρέθηκαν γραμμικές συσχετίσεις με την υποκλίμακα «moral disgust» ($r = ,257, p < ,001$), την «ντροπή για χρήση/διαπραγμάτευση προφυλακτικού» ($r = -,156, p = ,025$), την «απόλαυση» ($r_s = ,187, p = ,007$) και την «ντροπή για αγορά προφυλακτικού» ($r_s = -,278, p < ,001$). Για την υποκλίμακα του «moral disgust»

βρέθηκαν γραμμικές συσχετίσεις με όλες τις υπόλοιπες κλίμακες των άλλων ερωτηματολογίων αυτού του πίνακα.

Για το ερωτηματολόγιο της πολυδιάστατης κλίμακας στάσεων για τα προφυλακτικά (MCAS) βρέθηκαν στατιστικώς σημαντικές συσχετίσεις μεταξύ όλων των υποκλιμάκων εκτός της «απόλαυσης» με την «Ντροπή για αγορά προφυλακτικού». Οι πιο ισχυρές συσχετίσεις εντοπίστηκαν μεταξύ της συνολικής κλίμακας και της «ντροπής για χρήση/διαπραγμάτευση προφυλακτικού» ($r = ,818, p < ,001$), του «ταυτοτικού στίγματος» ($r_s = ,759, p < ,001$) και της «ντροπής για αγορά προφυλακτικού» ($r_s = ,710, p < ,001$). Ακολουθούν η υποκλίμακα «ντροπή για χρήση/διαπραγμάτευση προφυλακτικού» με το «ταυτοτικό στίγμα» ($r_s = ,648, p < ,001$) και την «ντροπή για αγορά προφυλακτικού» ($r_s = ,623, p < ,001$).

Έλεγχος Διαμεσολάβησης

Για να διερευνήσουμε τις σχέσεις που παρουσιάσαμε νωρίτερα ανάμεσα στους διάφορους πόλους της ιδεολογίας, των τριών διαστάσεων της αηδίας και των στάσεων των νέων για τη χρήση προφυλακτικού, διεξαγάγαμε μια σειρά από αναλύσεις διαμεσολάβησης (mediation tests). Ο στόχος αυτών των τεστ ήταν να εξετάσουμε ποια από τις διαστάσεις της αηδίας (παθογόνος, σεξουαλική, ηθική) διαμεσολαβεί την σχέση ανάμεσα στις διαφορετικές κατευθύνσεις της πολιτικής ιδεολογίας αλλά και το δογματισμό ακολούθως με τις στάσεις που έχουν οι νέοι για τα προφυλακτικά.

Η ανάλυση διαμεσολάβησης πραγματοποιήθηκε χρησιμοποιώντας το SPSS macro (IBM, Corp., Armonk, NY) από τους Preacher και Hayes (2008) που χρησιμοποιούν bootstrap για να ελέγξουν την αξιοπιστία του indirect effect σε πολλαπλά διαμεσολαβητικά μοντέλα. Το Bootstrap CIs υπολογίστηκε για τα indirect effects χρησιμοποιώντας «10,000 bootstrap sample». Τρεις αναλύσεις πραγματοποιήθηκαν: Μία για την συνολική κλίμακα ACT, μια για την υποκλίμακα του συντηρητισμού, και για τον δογματισμό. Αυτές τέθηκαν σε κάθε ανάλυση ξεχωριστά ως ανεξάρτητες μεταβλητές, με τις στάσεις για τα προφυλακτικά, όπως μετρήθηκαν

από την κλίμακα MCAS, ως εξαρτημένη μεταβλητή. Οι διαστάσεις της αηδίας τοποθετήθηκαν ως μεταβλητές διαμεσολάβησης. Οι υπολογισμοί του indirect effect παρουσιάζονται στον «Πίνακα 5» και οι αναλύσεις των συντελεστών πεδίου στο «Σχέδιο 1».

Σε ότι αφορά την ανάλυση διαμεσολάβησης για τις στάσεις των νέων απέναντι στη χρήση προφυλακτικού, το simple direct effect της συνολικής κλίμακας ACT ως προς τις στάσεις των νέων για τα προφυλακτικά (MCAS) χωρίς την διαμεσολάβηση ήταν στατιστικά σημαντικό ($B = -0.23$, $t = -3.72$, $p = .003$). Όταν συμπεριλάβαμε τις διαστάσεις της αηδίας, το direct effect του ACT (Αυταρχισμός, συντηρητισμός, παραδοσιοκρατία) έγινε μη σημαντικό ($B = -0.21$, $t = -3.28$, $p < .001$). Έτσι, όσο περισσότερο ACT σκοράρει κάποιος αυτό συνδέεται με πιο αρνητικά σκορ στην πολυδιάστατη κλίμακα για τα προφυλακτικά δηλαδή, λιγότερη γνώση, πιο κανονιστικές φυλετικές νόρμες αλλά και μικρότερη ντροπή για την αγορά-χρήση προφυλακτικών και λιγότερο ταυτοτικό στίγμα. Το συνολικό total effect του ACT στην μεταβλητή έκβασης (outcome variable) είναι αρνητικό και σημαντικό. Το indirect effect μέσω της σεξουαλικής αηδίας είναι αρνητικό. Αυτό σημαίνει ότι όσο μεγαλύτερο σκορ έχουν τα άτομα στον αυταρχισμό, τον συντηρητισμό και την παραδοσιοκρατία τόσο πιο αρνητικά σκορ θα έχουν στην Πολυδιάστατη κλίμακα για τα προφυλακτικά. Έτσι τα άτομα θα παρουσιάζουν λιγότερες γνώσεις, πιο αρνητικές φυλετικές νόρμες, μικρότερο στίγμα και λιγότερη ντροπή ως προς τη χρήση και τη διαπραγμάτευση των προφυλακτικών, λόγω της μεγαλύτερης σεξουαλικής αηδίας που βιώνουν (Σχέδιο 1).

Ακολούθως, για την ανάλυση διαμεσολάβησης για τις στάσεις των νέων απέναντι στα προφυλακτικά, το simple direct effect του συντηρητισμού ως προς τις στάσεις των νέων για τα προφυλακτικά είναι σημαντικό ($B = -0.23$, $t = -4.14$, $p = .000$). Όταν συμπεριλάβαμε τις διαστάσεις της αηδίας, το direct effect του συντηρητισμού έγινε μη σημαντικό ($B = -0.20$, $t = 3.79$, $p = .000$). Επομένως, όσο πιο συντηρητικός είναι κάποιος, αυτό σημαίνει θετικές στάσεις για τα προφυλακτικά. Το indirect effect του συντηρητισμού στις στάσεις για τα προφυλακτικά μέσω της σεξουαλικής αηδίας είναι αρνητικό ($B = -.026$, $SE = .014$, $CI = [-.0669 \text{ } -.0067]$). Έτσι,

όπως παρατηρούμε και **στο σχήδιο 1** το πρόσημο της σχέσης συντηρητισμού-σεξουαλικής αηδίας είναι θετικό και της σεξουαλικής αηδίας και στάσεων αρνητικό και τα δυο στατιστικά σημαντικά. Αυτό σημαίνει πώς όσο περισσότερος ο συντηρητισμός τόσο λιγότερο ταυτοτικό στίγμα νιώθει το άτομο αλλά και λιγότερη ντροπή ως προς την χρήση και τη διαπραγμάτευση του προφυλακτικού, λόγω της μεγαλύτερης σεξουαλικής αηδίας που βιώνει.

Στην ανάλυση διαμεσολάβησης για τον δογματισμό το απλό direct του δογματισμού απέναντι στην εξαρτημένη μεταβλητή ήταν σημαντικό ($B = -0.58, t = 6.29, p = .000$). Όμως, με την συμπερίληψη των διαστάσεων της αηδίας η άμεση επίδραση του δογματισμού στις στάσεις ως προς τα προφυλακτικά έγινε μη σημαντική ($B = -0.51, t = -5.60, p = .000$). Άρα, όσο περισσότερο σκοράρει κάποιος στον δογματισμό, αυτό συνδέεται με αρνητικά σκορ στην πολυδιάστατη κλίμακα για τα προφυλακτικά: που σημαίνει λιγότερο ταυτοτικό στίγμα, λιγότερη ντροπή για τη αγορά, την διαπραγμάτευση και τη χρήση του προφυλακτικού, αλλά και μικρότερη αναφερόμενη απόλαυση. **Στον πίνακα 2** παρατηρούμε πώς όσο περισσότερος ο δογματισμός που αναφέρεται από το άτομο τόσο πιο θετικές στάσεις για τα προφυλακτικά θα εκφράζει, εξαιτίας της μεγαλύτερης σεξουαλικής αηδίας που νιώθει

Συζήτηση

Στην παρούσα μελέτη θέλαμε να καταδείξουμε το ρόλο που έχει το συναίσθημα της αηδίας στη σχέση του ανάμεσα στην ιδεολογία και τις στάσεις των νέων απέναντι στη χρήση προφυλακτικού. Τα ευρήματα της έρευνας επιβεβαίωσαν την υπόθεση μας για το ρόλο της αηδίας ως διαμεσολαβητικής μεταβλητής. Με βάση τα παραπάνω ευρήματα, είναι σαφής η θετική συσχέτιση της αηδίας τόσο με τον συντηρητισμό, τον αυταρχισμό και την παραδοσιοκρατία όσο και τον δογματισμό.

Επομένως, όχι μόνο οι ιδεολογικές πεποιθήσεις των ατόμων (συντηρητικές-προοδευτικές) επηρεάζουν την κρίση, τις στάσεις και τις συμπεριφορές σε μια σειρά από ζητήματα της κοινωνικής ζωής αλλά και το συναίσθημα της αηδίας επηρεάζει με τη σειρά του την ηθική κρίση. Με δεδομένο τον σημαντικό διαμεσολαβητικό ρόλο που παίζει η αηδία στις

ηθικές κρίσεις και τις πεποιθήσεις των νέων, είναι σαφές και μέσα από τα ευρήματα της έρευνας ότι οι ατομικές διαφορές στην τάση των νέων να βιώσουν αηδία να σχετίζεται με συστηματικές διαφορές τόσο στις ιδεολογικές τους πεποιθήσεις όσο και στις στάσεις τους ως προς τη χρήση του προφυλακτικού.

Σύμφωνα με Haidt και Graham (2007), για παράδειγμα, οι πολιτικά συντηρητικοί, σε αντίθεση με τους φιλελεύθερους, βλέπουν τη διατήρηση της αγνότητας ως εγγενές ηθικό αγαθό και επομένως η αηδία, ως συνέπεια της παραβίασης της καθαρότητας, αποτελεί ηθικά συναφές συναίσθημα. Στην παρούσα έρευνα προέκυψε ότι τα προφυλακτικά αποκτούν θετικό περιεχόμενο σε όσους σκοράρουν υψηλά στον συντηρητισμό, στην συνολική κλίμακα ACT και τον δογματισμό, επίσης οι πιο συντηρητικοί έχουν πιο κανονιστικές φυλετικές νόρμες για αυτά, και νιώθουν λιγότερη ντροπή για την αγορά και την χρήση τους καθώς εμπλέκονται στα κανονιστικά, αγνά πρότυπα που δεν παραβιάζουν τους κοινωνικούς κανόνες.

Παρόλο που η έρευνα σχετικά με τις σχέσεις ανάμεσα στις απειλές των παθογόνων παραγόντων και τους παράγοντες που σχετίζονται με τις πολιτικές συμπεριφορές (π.χ. ατομικισμός / κολεκτιβισμός, ανοιχτότητα στην εμπειρία) έχει καταδείξει τις παραπάνω σχέσεις, τα δεδομένα μας υποστηρίζουν προηγούμενες έρευνες όπου η συντηρητική ιδεολογία προέρχεται από ψυχολογικά συστήματα σχεδιασμένα να μειώνουν τις απειλές παθογόνων παραγόντων. Σε αυτή την εργασία, εξετάσαμε κι επιβεβαιώσαμε την σχέση ανάμεσα στον συντηρητισμό και την αηδία, που πιστεύεται ότι είναι ένας ισχυρός ψυχολογικός παράγοντας για την αποφυγή παθογόνων. Η αξία της έρευνας αναδεικνύεται μέσα από τον ρόλο που μπορεί να παίζει το συναίσθημα της αηδίας σε μελλοντικές καμπάνιες για την προαγωγή της σεξουαλικής υγείας και συγκεκριμένα στη χρήση του προφυλακτικού.

Λίγα είναι γνωστά για τον ρόλο που η αηδία παίζει στην πειθώ σε διάφορες καμπάνιες προαγωγής της υγείας. Σημαντικά είναι τα ευρήματα μιας έρευνας που διερεύνησε το ρόλο της αηδίας στην ενίσχυση της συμμόρφωσης των υποκειμένων στη διακοπή του καπνίσματος. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι η προσθήκη της αηδίας, μέσα από την

προβολή αηδιαστικών εικόνων στα πακέτα των τσιγάρων, αυξάνει αισθητά την πειθώ του μηνύματος και τη συμμόρφωση των υποκειμένων στην αποφυγή του τσιγάρου και στην συνακόλουθη μείωση ή και διακοπή του καπνίσματος (Morales, A. C., Wu, E. C., & Fitzsimons, G. J., 2012). Μελλοντικές έρευνες μπορούν να εστιάσουν την προσοχή τους στον ρόλο της αηδίας στη χρήση εικόνων για την αποτροπή ριψοκίνδυνων σεξουαλικών συμπεριφορών. Ωστόσο θα πρέπει να συμπεριλάβουν τη σημασία των ιδεολογικών πεποιθήσεων των υποκειμένων για καλύτερα αποτελέσματα.

Οι πρόσφατες εργασίες για την αποφυγή των νόσων υποδηλώνουν έντονα ότι η αηδία είναι ένα συναισθηματικό σύστημα που εξελίχθηκε, εν μέρει, για την εξουδετέρωση των απειλών από παθογόνα (Curtis and Biran, 2001; Fessler, Eng, and Navarrete, 2005; Navarrete and Fessler, 2006; Oaten, Stevenson, and Case, 2009; Tybur, Lieberman, and Griskevicius, 2009) , συνδέεται με μια έκφραση του προσώπου που μπορεί να λειτουργήσει για να εμποδίσει την κατάποση από το στόμα (ή να εκδιώξει αντικείμενα από το στόμα, Ekman and Friesen, 1975, Rozin and Fallon, 1987) και δίνει κίνητρα για την αποφυγή από παθογόνες απειλές. (Deacon and Olatunji, 2007, Rozin and Fallon, 1987). Δεδομένου λοιπόν, ότι η αηδία είναι κίνητρο για την αποφυγή των παθογόνων παραγόντων και η τρέχουσα θεωρία και έρευνα συνδέει την μεγαλύτερη αηδία που βιώνει κάποιος με την αποφυγή, προκύπτει ότι η συντηρητική ιδεολογία λειτουργεί εν μέρει για να μετριάσει τις απειλές της ασθένειας, τότε οι συντηρητικοί θα πρέπει να αποφεύγουν, να αηδιάζουν περισσότερο από τα παθογόνα, σε σχέση με τους προοδευτικούς, στοιχείο που αναδείχτηκε στην παρούσα έρευνα.

Σε συμφωνία με τα ερευνητικά μας δεδομένα είναι τα αποτελέσματα μελετών. οι Inbar, Pizarro και Bloom (2009) διαπίστωσαν ότι οι συντηρητικοί βαθμολογούν υψηλότερα από τους φιλελεύθερους στην κλίμακα της αηδίας (Haidt et al., 1994). Στην έρευνα μας αναδείχτηκε ο προστατευτικός ρόλος της σεξουαλικής αηδίας με τρόπο που, όσο μεγαλύτερη αηδία βίωναν οι συντηρητικοί, αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να έχουν λιγότερο ταυτοτικό στίγμα και ντροπή για τη χρήση προφυλακτικού, αλλά και μεγαλύτερη αυτοδηλώμενη απόλαυση, έχοντας έτσι πιο

θετικές, συμβατικές απόψεις για τα προφυλακτικά. Αντίθετα, όσοι σκόραραν περισσότερο στον προοδευτισμό, βίωναν λιγότερη αηδία, εξαιτίας της οποίας ένιωθαν μεγαλύτερη απόλαυση, περισσότερο ταυτοτικό στίγμα και ντροπή για την αγορά και τη χρήση του προφυλακτικού. Τα παραπάνω δεδομένα έρχονται σε συμφωνία με τον ρόλο της σεξουαλικής ευχαρίστησης και την επίδραση της, τόσο στο συναίσθημα της αηδίας όσο και στις θετικές ή αρνητικές στάσεις των ατόμων για τα προφυλακτικά ή ακόμη και στην ανάληψη ριψοκίνδυνης ή όχι σεξουαλικής συμπεριφοράς. Πράγματι, πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι η προκαλούμενη σεξουαλική διέγερση μειώνει το συναίσθημα της σεξουαλικής αηδίας, αυξάνοντας παράλληλα το ρίσκο για επικίνδυνη σεξουαλική συμπεριφορά από μέρους των ατόμων (Fleischman, D. S., Hamilton, L. D., Fessler, D. M., & Meston, C. M., 2015). Αντίθετα, σε πρόσφατη έρευνα προέκυψε ότι η σεξουαλική και η ηθική αηδία περιορίζει σημαντικά της σεξουαλικές συμπεριφορές υψηλού ρίσκου σε ομοφυλόφιλους άνδρες (Zhang, J., Zheng, L., & Zheng, Y., 2016). Αυτά τα στοιχεία υπογραμμίζουν ακόμη πιο έντονα την αξία της παρούσας έρευνας στην προσπάθεια μελέτης αυτού του συναισθήματος.

Στην ερευνητική βιβλιογραφία έχει ακόμη μελετηθεί και ο ρόλος και ο τύπος της σύναψης δεσμού στην επίδραση που έχει με την σεξουαλικότητα του ατόμου. Συνοπτικά, σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας, από τους Θεμελή, Α. & Κορδούτη, Π. (υπό δημοσίευση), οι άνθρωποι που συνάπτουν ανασφαλή δεσμό αναφέρουν περισσότερο άγχος και έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να εμπλακούν σε ριψοκίνδυνες σεξουαλικές συμπεριφορές, μεταξύ άλλων είναι πιο πιθανό να επιλέγουν μια πολυγαμική σεξουαλική στρατηγική, αυξάνοντας τις πιθανότητες ασθένειας. Επομένως, τα άτομα των οποίων το ύφος σύναψης δεσμού χαρακτηρίζεται από υψηλό άγχος είναι πιο πιθανό να αποκτούν ή να εναλλάσσουν περισσότερους συντρόφους στην διάρκεια της ζωής τους, να αρχίζουν τις σεξουαλικές τους σχέσεις πρώιμα, να εκδηλώνουν απιστία και να εμπλέκονται σε πιο πολλές συμπεριφορές υψηλού κινδύνου (Θεμελή, Α. & Κορδούτης, Π., υπό δημοσίευση).

Τα παραπάνω δεδομένα τονίζουν την σημασία της παρούσας έρευνας στην προσπάθειά της όχι μόνο να αναδείξει, σε επιστημολογικό επίπεδο, νέους παράγοντες που μπορούν να συμπεριληφθούν με επιτυχία, στα μοντέλα λήψης αποφάσεων, με την προσθήκη σε αυτά του συναισθήματος της αηδίας αλλά ακόμα και την προσπάθεια να εξεταστούν από κοινωνιοψυχολογική σκοπιά ζητήματα που έχουν μεγάλη κλινική σημασία στον χώρο της ψυχολογίας της υγείας. Ακριβώς αυτή η διατομή της παρούσας έρευνας και οι δυνητικά ζωτικές της προτάσεις για μελλοντικές έρευνες στον τομέα του συναισθήματος της αηδίας μαζί με την συμπερίληψη του ρόλου της ιδεολογίας μπορούν να επιφέρουν σημαντικά πρακτικά αποτελέσματα στο χώρο της προαγωγής υγείας, σε καμπάνιες και σε στοχευμένες κοινωνικές ομάδες, αφού θα λαμβάνονται υπόψη τόσο οι ιδεολογικές τους πεποιθήσεις όσο και υπομελετημένα ως τώρα συναισθήματα, όπως εκείνο της αηδίας, για μια προσπάθεια βελτίωσης των στάσεων των νέων στα ζητήματα της σεξουαλικής υγείας αλλά και των σεξουαλικών τους πρακτικών.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Andrews, P. W., Gangestad, S. W., & Matthews, D. (2002). Adaptationism—how to carry out an exaptationist program. *Behavioral and Brain Sciences*, 25(4), 489-504.
- Adorno, T. W., Frenkel-Brunswik, E., Levinson, D. J., & Sanford, R. N. (1950). *The authoritarian personality*. New York: Harper.
- Βουζουνεράκης, Ε., Μοιρασγεντή, Μ., Καβάκα, Ν., Παναγοπούλου, Ε., & Μπένος, Α. (2013). Λέξεις-κλειδιά: αγωγή υγείας, Έφηβοι, HIV, Απόψεις, Προφυλακτικό ΑΡΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ, 30 (2), 197-204-Ερευνητική εργασία.
- Bloom, P. (2004a). *Descartes' baby: How the science of child development explains what makes us human*. New York: Basic Books.
- Duckitt, J., & Sibley, C. G. (2009). A dual process motivational model of ideology, politics, and prejudice. *Psychological Inquiry*, 20, 98–109, <http://dx.doi.org/10.1080/10478400903028540>
- Duckitt, J. (1989). Authoritarianism and group identification: A new view of an old construct. *Political Psychology*, 10, 63–84.
- Duckitt, J. (2001). A dual-process cognitive-motivational theory of ideology and prejudice. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 33, pp. 41–113). San Diego: Academic Press.

- Higgins, E. Tory. 1998. "Promotion and Prevention: Regulatory Focus as a Motivational
- Inbar, Y., & Pizarro, D. A. (2014). Pollution and purity in moral and political judgment. In J. Wright, & H. Sarkissian (Eds.), *Advances in Experimental Moral Psychology: Affect, Character, and Commitments* (pp. 111–129). Continuum Press.
- Jost, J. T., Federico, C. M., & Napier, J. L. (2009). Political ideology: Its structure, functions, and elective affinities. *Annual Review of Psychology*, 60, 307–333, <http://dx.doi.org/10.1146/annurev.psych.60.110707.163600>.
- Jost, J., Glaser, J., Kruglanski, A., & Sulloway, F. (2003). Political conservatism as motivated social cognition. *Psychological Bulletin*, 129, 339–375, <http://dx.doi.org/10.1037/0033-2909.129.3.339>.
- Jost, John T., Gra'inne Fitzsimons, and Aaron C. Kay. 2004. "The Ideological Animal: A System Justification View." In *The Handbook of Experimental Existential Psychology*, ed. Jeff Greenberg, Sander L. Koole, and Tom Pyszczynski, pp. 263–283. New York: Guilford.
- Faulkner, J., Schaller, M., Park, J. H., & Duncan, L. A. (2004). Evolved disease-avoidance processes and contemporary xenophobic attitudes. *Group Processes and Intergroup Behavior*, 7, 333–353.
- Feldman, S. (2003). Enforcing social conformity: A theory of authoritarianism. *Political Psychology*, 24, 41–74.
- Landau, Mark J., Sheldon Solomon, Jeff Greenberg, Florette Cohen, Tom Pyszczynski, Jamie Arndt, Claude H. Miller, Daniel M. Ogilvie, and Alison Cook. 2004. "Deliver Us From
- McNally R. Disgust has arrived. *J Anxiety Disord*. 2002; (16): 561-566
- Miller, S. B. (2004). *Disgust: The gatekeeper emotion*. Mahwah, NJ: Analytic Press.
- Miller, W. I. (1997). *The anatomy of disgust*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Rozin, P., Haidt, J., & McCauley, C. R. (2000). Disgust. In M. Lewis & J. Haviland (Eds.), *Handbook of emotions* (2nd ed., pp. 637–653). New York: Guilford Press.
- Terrizzi, J. A., Shook, N. J., & McDaniel, M. A. (2013). The behavioral immune system and social conservatism: A meta-analysis. *Evolution and Human Behavior*, 34, 99–108,
- Tybur, J. M., Lieberman, D. L., & Griskevicius, V. (2009). Microbes, mating, and morality: Individual differences in three functional domains of disgust. *Journal of Personality*
- Wilson, Glenn D. 1973. *The Psychology of Conservatism*. London: Academic Press.
- Κούρτοβικ Δ. (1994). *Η εξέλιξη της ανθρώπινης σεξουαλικότητας*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Seidler, J. V. (1995). Men, Heterosexualities, and Emotional Life. In S. Pile, N. Thrift, (Eds), *Mapping the Subject: geographies of cultural transformation*. London, Routledge.

- ΚΕΕΛΠΝΟ (2012). Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα: επιδημιολογική επιτήρηση
Από: <http://www2.keelpno.gr/blog/?p=2494>
- ΚΕΕΛΠΝΟ (2015). HIV/AIDS στην Ελλάδα και την Ευρώπη το 2015 με το βλέμμα στο 2020. Από: <http://www2.keelpno.gr/blog/?p=6735>
- Ogden, J. (2012). *Health psychology*. McGraw-Hill Education (UK).
- Morales, A. C., Wu, E. C., & Fitzsimons, G. J. (2012). How disgust enhances the effectiveness of fear appeals. *Journal of Marketing Research*, 49(3), 383-393. <https://doi.org/10.1509/jmr.07.0364>
- Fleischman, D. S., Hamilton, L. D., Fessler, D. M., & Meston, C. M. (2015). Disgust versus lust: exploring the interactions of disgust and fear with sexual arousal in women. *PloS one*, 10(6), e0118151.
- Ηλιάδου, Μ. Χ., & Παλάσκα, Ε. (2015). Σεξουαλική συμπεριφορά και νέοι.
- Zhang, J., Zheng, L., & Zheng, Y. (2016). Moral and Sexual Disgust Suppress Sexual Risk Behaviors among Men Who Have Sex with Men in China. *Frontiers in psychology*, 7.
- Θεμελή, Α. & Κορδούτης, Π (Υπό δημοσίευση). Ατομικές διαφορές στη σύναψη δεσμού και τη σεξουαλικότητα. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
Από: <http://www.kordoutis.gr/panteion/images/pdf/Interpersonal1/attsex.pdf>
- Inbar, Y., Pizarro, D. A., & Bloom, P. (2009). Conservatives are more easily disgusted than liberals. *Cognition and emotion*, 23(4), 714-725.
- Tybur, J. M., Bryan, A. D., Lieberman, D., Hooper, A. E. C., & Merriman, L. A. (2011). Sex differences and sex similarities in disgust sensitivity. *Personality and Individual Differences*, 51(3), 343-348.
- Deacon, B., & Olatunji, B. O. (2007). Specificity of disgust sensitivity in the prediction of behavioral avoidance in contamination fear. *Behaviour research and therapy*, 45(9), 2110-2120.
- Rozin, P., & Fallon, A. E. (1987). A perspective on disgust. *Psychological review*, 94(1), 23.
- Curtis, V., & Biran, A. (2001). Dirt, disgust, and disease: Is hygiene in our genes?. *Perspectives in biology and medicine*, 44(1), 17-31.
- Fessler, D. M., Eng, S. J., & Navarrete, C. D. (2005). Elevated disgust sensitivity in the first trimester of pregnancy: Evidence supporting the compensatory prophylaxis hypothesis. *Evolution and Human Behavior*, 26(4), 344-351.
- Navarrete, C. D., & Fessler, D. M. (2006). Disease avoidance and ethnocentrism: The effects of disease vulnerability and disgust sensitivity on intergroup attitudes. *Evolution and Human Behavior*, 27(4), 270-282.
- Oaten, M., Stevenson, R. J., & Case, T. I. (2009). Disgust as a disease-avoidance mechanism. *Psychological bulletin*, 135(2), 303.
- Tybur, J. M., Lieberman, D., & Griskevicius, V. (2009). Microbes, mating, and morality: individual differences in three functional domains of disgust. *Journal of personality and social psychology*, 97(1), 103.

- Morales, A. C., Wu, E. C., & Fitzsimons, G. J. (2012). How disgust enhances the effectiveness of fear appeals. *Journal of Marketing Research*, 49(3), 383-393.
- Haidt, J., & Graham, J. (2007). When morality opposes justice: Conservatives have moral intuitions that liberals may not recognize. *Social Justice Research*, 20(1), 98-116.
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2008). Asymptotic and resampling strategies for assessing and comparing indirect effects in multiple mediator models. *Behavior research methods*, 40(3), 879-891.
- Olatunji, B. O. (2008). Disgust, scrupulosity and conservative attitudes about sex: Evidence for a mediational model of homophobia. *Journal of Research in Personality*, 42(5), 1364-1369.
- Hodson, G., & Costello, K. (2007). Interpersonal disgust, ideological orientations, and dehumanization as predictors of intergroup attitudes. *Psychological Science*, 18(8), 691-698.
- Inbar, Y., Pizarro, D. A., Knobe, J., & Bloom, P. (2009). Disgust sensitivity predicts intuitive disapproval of gays. *Emotion*, 9(3), 435.
- Graham, J., Haidt, J., & Nosek, B. A. (2009). Liberals and conservatives rely on different sets of moral foundations. *Journal of personality and social psychology*, 96(5), 1029.
- Haidt, J., & Hersh, M. A. (2001). Sexual morality: The cultures and emotions of conservatives and liberals. *Journal of Applied Social Psychology*, 31(1), 191-221.
- Dasgupta, N., DeSteno, D., Williams, L. A., & Hunsinger, M. (2009). Fanning the flames of prejudice: the influence of specific incidental emotions on implicit prejudice. *Emotion*, 9(4), 585.
- Horberg, E. J., Oveis, C., Keltner, D., & Cohen, A. B. (2009). Disgust and the moralization of purity. *Journal of personality and social psychology*, 97(6), 963.
- Haidt, J., Rozin, P., McCauley, C., & Imada, S. (1997). Body, psyche, and culture: The relationship between disgust and morality. *Psychology and Developing Societies*, 9(1), 107-131.
- Inbar, Y., Pizarro, D. A., & Bloom, P. (2009). Conservatives are more easily disgusted than liberals. *Cognition and emotion*, 23(4), 714-725.
- Haidt, J., McCauley, C., & Rozin, P. (1994). Individual differences in sensitivity to disgust: A scale sampling seven domains of disgust elicitors. *Personality and Individual Differences*, 16(5), 701-713.
- Nabi, R. L. (2002). The theoretical versus the lay meaning of disgust: Implications for emotion research. *Cognition & Emotion*, 16(5), 695-703.
- Tybur, J. M., Bryan, A. D., Lieberman, D., Hooper, A. E. C., & Merriman, L. A. (2011). Sex differences and sex similarities in disgust sensitivity. *Personality and Individual Differences*, 51(3), 343-348.
- Fessler, D. M., & Navarrete, C. D. (2003). Domain-specific variation in disgust sensitivity across the menstrual cycle. *Evolution and Human Behavior*, 24(6), 406-417.
- Koukounas, E., & McCabe, M. (1997). Sexual and emotional variables influencing sexual response to erotica. *Behaviour research and therapy*, 35(3), 221-230.
- Duncan, L. A., Park, J. H., Faulkner, J., Schaller, M., Neuberg, S. L., & Kenrick, D. T. (2007). Adaptive allocation of attention: Effects of sex and sociosexuality on visual attention to attractive opposite-sex faces. *Evolution and Human Behavior*, 28(5), 359-364.
- Haselton, M. G., & Nettle, D. (2006). The paranoid optimist: An integrative evolutionary model of cognitive biases. *Personality and social psychology Review*, 10(1), 47-66.

- Kurzban, R., & Leary, M. R. (2001). Evolutionary origins of stigmatization: the functions of social exclusion. *Psychological bulletin*, 127(2), 187.
- Schaller, M., Park, J., & Faulkner, J. (2003). Prehistoric dangers and contemporary prejudices. *European review of social psychology*, 14(1), 105-137.
- Marzillier, S., & Davey, G. (2004). The emotional profiling of disgust-eliciting stimuli: Evidence for primary and complex disgusts. *Cognition and Emotion*, 18(3), 313-336.
- Pinker, S. (1997). Words and rules in the human brain. *Nature*, 387(6633), 547.
- Tooby, J. (1982). Pathogens, polymorphism, and the evolution of sex. *Journal of Theoretical Biology*, 97(4), 557-576.
- Smith, J. M. (1978). *The evolution of sex*. CUP Archive.
- Curtis, V., Aunger, R., & Rabie, T. (2004). Evidence that disgust evolved to protect from risk of disease. *Proceedings of the Royal Society of London B: Biological Sciences*, 271(Suppl 4), S131-S133.
- Bleske-Rechek, A., & Buss, D. M. (2006). Sexual strategies pursued and mate attraction tactics deployed. *Personality and Individual Differences*, 40(6), 1299-1311.
- Haselton, M. G., & Funder, D. C. (2006). The evolution of accuracy and bias in social judgment. *Evolution and social psychology*, 15-37.
- Neuberg, S. L., Smith, D. M., & Asher, T. (2000). Why people stigmatize: Toward a biocultural framework. *The social psychology of stigma*, 3161.
- Cosmides, L., & Tooby, J. (2000). Evolutionary psychology and the emotions. *Handbook of emotions*, 2, 91-115.
- Ekman, P., Friesen, W. V., & Ellsworth, P. (1972). *Emotion in the Human Face: Guide-lines for Research and an Integration of Findings: Guidelines for Research and an Integration of Findings*. Pergamon.
- Gangestad, S. W., Garver-Apgar, C. E., Simpson, J. A., & Cousins, A. J. (2007). Changes in women's mate preferences across the ovulatory cycle. *Journal of personality and social psychology*, 92(1), 151.
- Haidt, J., McCauley, C., & Rozin, P. (1994). Individual differences in sensitivity to disgust: A scale sampling seven domains of disgust elicitors. *Personality and Individual differences*, 16(5), 701-713.
- Royzman, E. B., & Sabini, J. (2001). Something it takes to be an emotion: The interesting case of disgust. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 31(1), 29-59.
- Rozin, P., Lowery, L., & Ebert, R. (1994). Varieties of disgust faces and the structure of disgust. *Journal of personality and social psychology*, 66(5), 870.
- Woody, S. R., & Teachman, B. A. (2000). Intersection of disgust and fear: Normative and pathological views. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 7(3), 291-311.
- Phillips, M. L., Fahy, T., David, A. S., & Senior, C. (1998). Disgust: The forgotten emotion of psychiatry.
- Cacioppo, J. T., & Gardner, W. L. (1999). Emotion. *Annual review of psychology*, 50(1), 191-214.

Jost, J. T., Glaser, J., Kruglanski, A. W., & Sulloway, F. J. (2003). Political conservatism as motivated social cognition. *Social Psychology, 29*, 103–122, <http://dx.doi.org/10.1037/a0015474>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1. Συσχετίσεις υποκλιμάκων ερωτηματολογίων ως προς τη κλίμακα Authoritarianism Conservatism Traditionalism - ACT Scale (Pearson, N=206)				
	Συνολική Κλίμακα ACT	Συντηρητισμός	Παραδοσιοκρατία	Αυταρχισμός
Συνολική Κλίμακα ACT				
Συντηρητισμός	,697***			
Παραδοσιοκρατία	,862***	,411***		
Αυταρχισμός	,750***	,265***	,553***	
Συνολική Κλίμακα Αυτοδιάθεσης	-,741***	-,377***	-,761***	-,543***
Συνολική Κλίμακα Δογματισμού	,585***	,490***	,494***	,338***
Συνολική Κλίμακα Αηδίας	,263***	,094	,319***	,205**
Pathogen Disgust	,119	-,038	,104	,246***
Sexual Disgust	,356***	,188**	,465***	,143*
Moral Disgust	,026	-,005	,028	,069
Συνολική Κλίμακα Στάσεων για τα Προφυλακτικά	-,252***	-,279***	-,246***	-,056
Ντροπή για χρήση/Διαπραγμάτευση Προφυλακτικού	-,208**	-,282***	-,191**	,009
Απόλαυση	-,091	-,038	-,081	-,070
Ταυτοτικό Στίγμα	-,243***	-,276***	-,237**	-,081
Αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα Προφυλακτικών	-,069	-,075	-,072	,011
Ντροπή για αγορά προφυλακτικού	-,257***	-,327***	-,246***	-,018
Με πλάγια γραφή σημειώνονται οι συντελεστές Pearson. ***Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,001. **Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,01. *Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,05.				

Πίνακας 2. Συσχετίσεις υποκλιμάκων ερωτηματολογίων ως προς το ερωτηματολόγιο Αυτοδιάθεσης και την κλίμακα Δογματισμού (Pearson, N=206)		
	Συνολική Κλίμακα Αυτοδιάθεσης	Συνολική Κλίμακα Δογματισμού
Συνολική Κλίμακα Αυτοδιάθεσης		
Συνολική Κλίμακα Δογματισμού	-,504***	
Συνολική Κλίμακα Αηδίας	-,286***	,131
Pathogen Disgust	-,150*	,066
Sexual Disgust	-,393***	,250***
Moral Disgust	-,004	-,072
Συνολική Κλίμακα Στάσεων για τα Προφυλακτικά	,203**	-,404***
Ντροπή για χρήση/Διαπραγμάτευση Προφυλακτικού	,187**	-,338***
Απόλαυση	,041	-,081
Ταυτοτικό Στίγμα	,180**	-,444***
Αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα Προφυλακτικών	,054	-,192**
Ντροπή για αγορά προφυλακτικού	,211**	-,330***
Με πλάγια γραφή σημειώνονται οι συντελεστές Pearson. ***Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,001. **Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,01. *Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,05.		

Πίνακας 3 Συσχετίσεις υποκλιμάκων ερωτηματολογίων ως προς τη κλίμακα αηδίας (Pearson, N=206)

	Συνολική Κλίμακα Αηδίας	Pathogen Disgust	Sexual Disgust	Moral Disgust
Συνολική Κλίμακα Αηδίας				
Pathogen Disgust	,692***			
Sexual Disgust	,789***	,331***		
Moral Disgust	,683***	,275***	,257***	
Συνολική Κλίμακα Στάσεων για τα Προφυλακτικά	,099	,105	-,119	,283***
Ντροπή για χρήση/Διαπραγμ άτευση Προφυλακτικού	,053	,158*	-,156*	,210**
Απόλαυση	,184**	,051	,187**	,195**
Ταυτοτικό Στίγμα	,062	,066	-,103	,211**
Αξιοπιστία και αποτελεσματικότ ητα Προφυλακτικών	,140*	,115	-,007	,217**
Ντροπή για αγορά προφυλακτικού	-,071	-,015	-,278***	,192**
Με πλάγια γραφή σημειώνονται οι συντελεστές Pearson. ***Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,001. **Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,01. *Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,05.				

Πίνακας 4. Συσχετίσεις υποκλιμάκων ερωτηματολογίων ως προς τη Πολυδιάστατη Κλίμακα Στάσεων για τα Προφυλακτικά - MCAS (Pearson, $N=206$)

	Συνολική Κλίμακα Στάσεων για τα Προφυλακτικά	Ντροπή για χρήση/Διαπραγμάτευση Προφυλακτικού	Απόλαυση	Ταυτοτικό Στίγμα	Αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα Προφυλακτικών	Ντροπή για αγορά προφυλακτικού
Συνολική Κλίμακα Στάσεων για τα Προφυλακτικά						
Ντροπή για χρήση/Διαπραγμάτευση Προφυλακτικού	,818***					
Απόλαυση	,552***	,310***				
Ταυτοτικό Στίγμα	,759***	,648***	,333***			
Αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα Προφυλακτικών	,591***	,304***	,279***	,383***		
Ντροπή για αγορά προφυλακτικού	,710***	,623***	,115	,483***	,188**	

Με πλάγια γραφή σημειώνονται οι συντελεστές Pearson.

***Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,001.

**Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,01.

*Στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ,05.

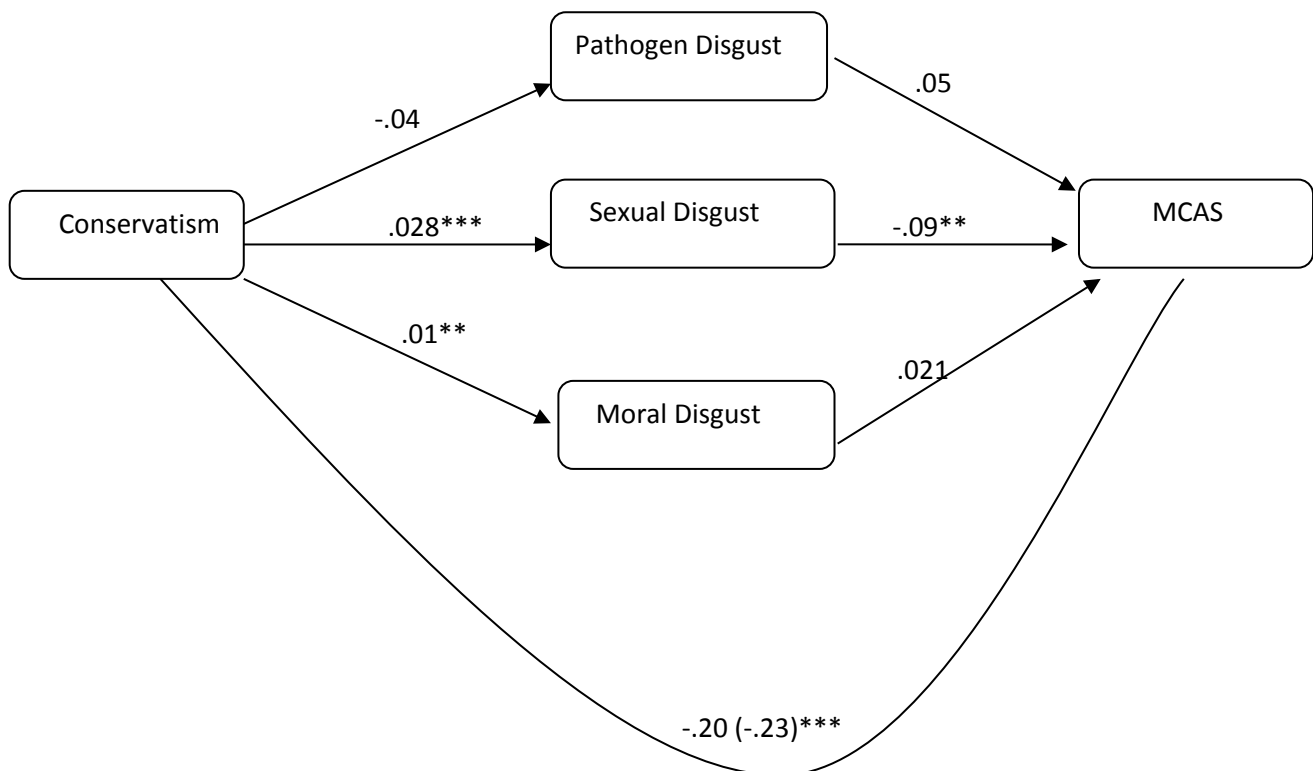
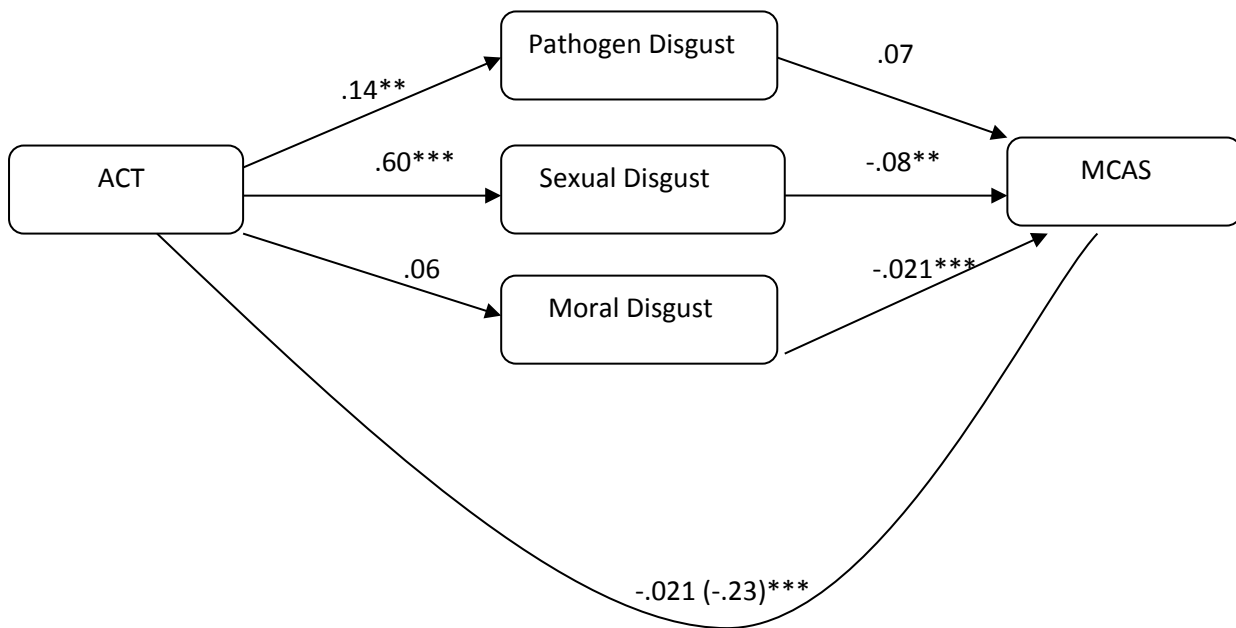
Πίνακας 5 Indirect effects of Ideology (ACT) on Condom Use Through the three domains of disgust ($N=206$)

Bootstrap estimates			
Proposed mediators	Indirect Effect Estimate	se	95% CI ²
Outcome Variable: Attitudes on Condom Use as measured by MCAS)			
Pathogen Disgust	0.01	0.01	[-0.00, 0.05]
Sexual Disgust	-0.05	0.02	[-0.10, -0.00]
Moral Disgust	0.01	0.02	[0.02, 0.05]
Total Indirect Effect	-.02	0.03	[-0.09, 0.03]

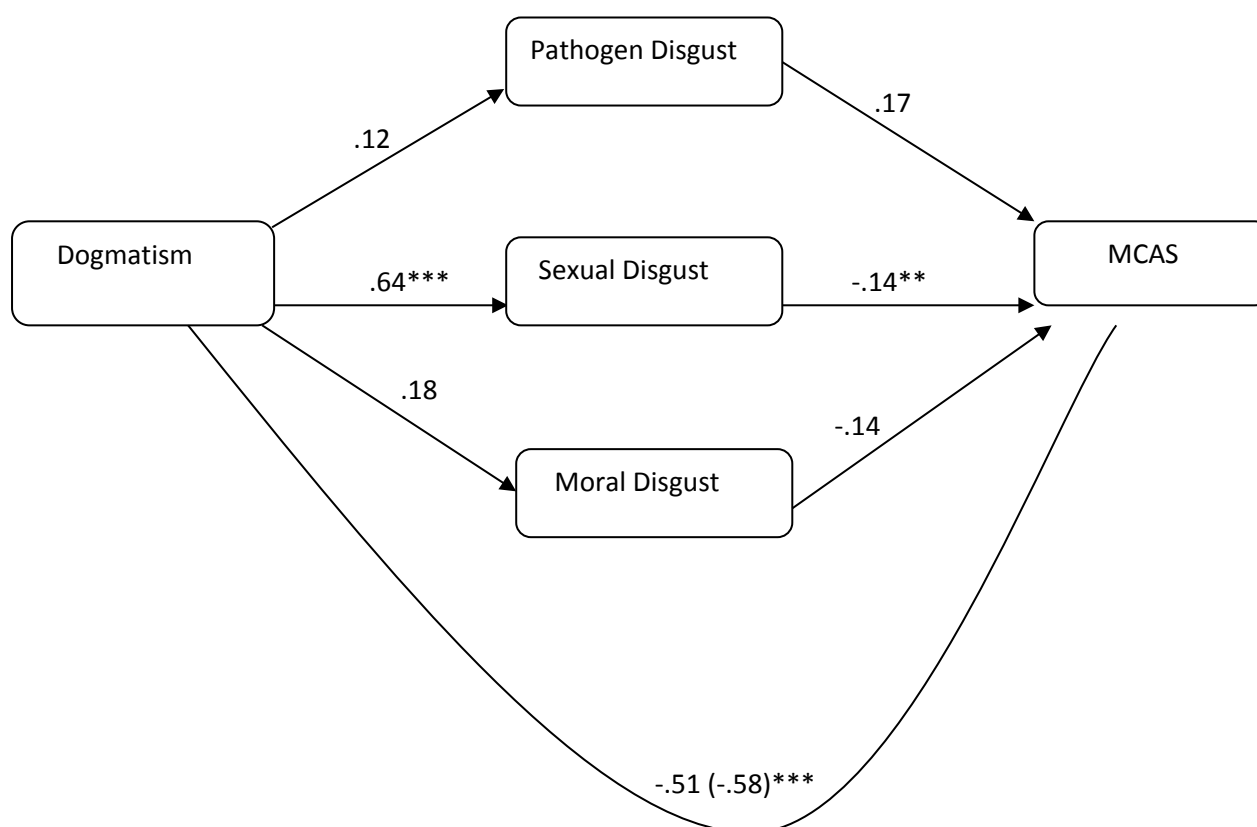
Αξιοπιστία ερωτηματολογίων (Πίνακας 6)

	Cronbach's α
Συνολική Κλίμακα ACT	,900
Συντηρητισμός	,801
Παραδοσιακρατία	,869
Αυταρχισμός	,822
Συνολική Κλίμακα Αυτοδιάθεσης	,808
Συνολική Κλίμακα Δογματισμού	,702
Συνολική Κλίμακα Αηδίας	,642
Pathogen Disgust	,698
Sexual Disgust	,841
Moral Disgust	,793
Συνολική Κλίμακα Στάσεων για τα Προφυλακτικά	,876
Ντροπή για χρήση/Διαπραγμάτευση Προφυλακτικού	,742
Απόλαυση	,653
Ταυτοτικό Στίγμα	,828
Αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα Προφυλακτικών	,753
Ντροπή για αγορά προφυλακτικού	,865

ΣΧΕΔΙΟ 1

ΣΧΕΔΙΟ 1 (συνέχεια)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το ερωτηματολόγιο αποτελεί μέρος μιας έρευνας που αφορά σε στάσεις και απόψεις των νέων και διεξάγεται στο Τμήμα Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Παρακαλούμε απάντησε στο ερωτηματολόγιο ατομικά, καθώς μας ενδιαφέρει η προσωπική σου γνώμη. Δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις. Δε θα ζητήσουμε πουθενά το όνομά σου και οι απαντήσεις σου θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς της έρευνας και δε θα φτάσουν σε χέρια τρίτων.

Απάντησε σε όλες τις ερωτήσεις για λόγους στατιστικής αξιοπιστίας.

Σε ευχαριστούμε για τον πολύτιμο χρόνο σου.

Κύκλωσε έναν αριθμό στην παρακάτω κλίμακα που αντιπροσωπεύει καλύτερα τη γνώμη σου για κάθε πρόταση. Δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις.

1. Είναι σπουδαίο το ότι πολλοί νέοι άνθρωποι σήμερα είναι έτοιμοι να αψηφήσουν την εξουσία.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

2. Αυτό που η χώρα μας χρειάζεται περισσότερο είναι η πειθαρχία, και όλοι να ακολουθούμε τους ηγέτες μας με ενότητα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

3. Οι μαθητές και οι φοιτητές σε λύκεια και πανεπιστήμια πρέπει να ενθαρρύνονται ώστε να αμφισβητούν, να ασκούν κριτική και να έρχονται αντιμέτωποι με τις κατεστημένες Αρχές.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

4. Οι πιο σημαντικές αρετές που πρέπει να μάθουν τα παιδιά είναι η υπακοή και ο σεβασμός στην εξουσία.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

5. Η χώρα μας θα γίνει σπουδαία αν δείχνουμε σεβασμό στην εξουσία και υπακούμε τους ηγέτες μας.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

6. Οι άνθρωποι θα πρέπει να είναι έτοιμοι να διαμαρτυρηθούν ενάντια και να αμφισβητήσουν τους νόμους με τους οποίους δεν συμφωνούν.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

7. Θα πρέπει να επιτρέπεται στους ανθρώπους να βγάζουν λόγους και να γράφουν βιβλία που να προτρέπουν στην ανατροπή της κυβέρνησης.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

8. Όσο περισσότεροι άνθρωποι είναι έτοιμοι να ασκήσουν κριτική στις Αρχές, να αμφισβητήσουν και να διαμαρτυρηθούν ενάντια στην κυβέρνηση, τόσο το καλύτερο για την κοινωνία.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

9. Οι άνθρωποι πρέπει να σταματήσουν να διδάσκουν στα παιδιά την υπακοή στην εξουσία.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

10. Τα πραγματικά “κλειδιά” για μια «καλή ζωή» είναι ο σεβασμός στην εξουσία και η υποταγή σε αυτούς που την κατέχουν.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

11. Οφείλουμε να υπακούμε στις Αρχές γιατί είναι σε θέση για να γνωρίζουν τι είναι καλό για τη χώρα μας.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

12. Πρέπει να υπακούμε στους ηγέτες μας χωρίς αντιρρήσεις.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

13. Κανείς δεν χρειάζεται να εμμένει στο τι θεωρείται πρέπον. Αντίθετα, οι άνθρωποι θα πρέπει να τινάζουν τα δεσμά και να δοκιμάζουν πολλές διαφορετικές ιδέες και εμπειρίες.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

14. Οι παραδοσιακοί τρόποι και οι παραδοσιακές αξίες υποδεικνύουν ακόμα και σήμερα τον καλύτερο τρόπο να ζει κανείς.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

15. Οι νόμοι του Θεού σχετικά με την έκτρωση, την πορνογραφία και τον γάμο θα πρέπει να ακολουθούνται αυστηρά, πριν να είναι πολύ αργά.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

16. Δεν υπάρχει απολύτως τίποτα κακό με τις παραλίες γυμνιστών.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

17. Αυτή η χώρα θα πάει μπροστά αν οι νέοι άνθρωποι σταματήσουν να πειραματίζονται με τα ναρκωτικά, το αλκοόλ και το σεξ, και δώσουν περισσότερη προσοχή στις οικογενειακές αξίες.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

18. Δεν υπάρχει τίποτα κακό στις προγαμιαίες σεξουαλικές σχέσεις.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

19. Οι παραδοσιακές αξίες, τα έθιμα και η ηθική παρουσιάζουν πολλά σφάλματα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

20. Καλό θα ήταν ο καθένας να έχει το δικό του τρόπο ζωής, τις δικές του θρησκευτικές πεποιθήσεις και σεξουαλικές προτιμήσεις, ακόμα κι αν αυτό τον κάνει διαφορετικό από όλους τους άλλους.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

21. Οι ριζοσπαστικοί και αμαρτωλοί νέοι τρόποι ζωής και συμπεριφοράς πολλών νέων ανθρώπων μπορεί μια μέρα να καταστρέψουν την κοινωνία μας.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

22. Στην κοινωνία μας, τα κουτσομπολίστικα περιοδικά και τα ακραία λογοτεχνικά έργα δηλητηριάζουν τα μυαλά των νέων ανθρώπων.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

23. Είναι σημαντικό να διαφυλάξουμε τις παραδοσιακές μας αξίες και τα ηθικά μας πρότυπα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

24. Οι άνθρωποι οφείλουν να δίνουν λιγότερη προσοχή στην βίβλο και στις παραδοσιακές μορφές θρησκευτικής καθοδήγησης και αντίθετα να αναπτύσσουν τα δικά τους προσωπικά κριτήρια για το τι είναι ηθικό και τι ανήθικο.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

25. Μια ισχυρή, σκληρή κυβέρνηση περισσότερο θα βλάψει παρά θα βοηθήσει τη χώρα μας.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

26. Η καλосύνη προς τους εγκληματίες ή τους τεμπέληδες θα τους ενθαρρύνει να εκμεταλλευτούν αυτήν την αδυναμία, οπότε είναι καλύτερο να είναι κανείς σταθερός και σκληρός όταν ασχολείται μαζί τους.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

27. Η κοινωνία μας ΔΕΝ χρειάζεται πιο σκληρή κυβέρνηση και αυστηρότερους νόμους.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

28. Τα στοιχεία που σχετίζονται με το έγκλημα και τις πρόσφατες δημόσιες ταραχές δείχνουν ότι πρέπει να πάρουμε σκληρότερα μέτρα απέναντι στους ταραχοποιούς, αν θέλουμε να διατηρήσουμε τον νόμο και την τάξη.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

29. Η κατάσταση των φυλακών μας είναι σοκαριστική και ντροπιαστική. Οι εγκληματίες είναι άτυχοι άνθρωποι που αξίζουν περισσότερη φροντίδα, αντί για τόση τιμωρία.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

30. Όπως πηγαίνουν τα πράγματα σ' αυτή τη χώρα, θα χρειαστούν πολλά και σκληρά μέτρα για να βάλουμε στο σωστό δρόμο τους ταραχοποιούς, τους εγκληματίες και τους διεστραμμένους.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

31. Πρέπει να συντρίψουμε όλα τα αρνητικά στοιχεία που προκαλούν προβλήματα στην κοινωνία μας.
 Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

32. Η κατάσταση στη χώρα γίνεται εξαιρετικά σοβαρή, οι σκληρότερες μέθοδοι θα δικαιολογούνταν αν εξάλειφαν τους ταραχοποιούς και μας έβαζαν πίσω στο σωστό δρόμο.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

33. Όσοι λένε ότι οι νόμοι μας θα έπρεπε να επιβάλλονται με πιο αυστηρό και σκληρό τρόπο κάνουν λάθος. Χρειαζόμαστε μεγαλύτερη ανεκτικότητα και πιο επεικική αντιμετώπιση των παραβατών του νόμου.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

34. Τα δικαστήρια πράττουν σωστά όταν δείχνουν επιείκεια στους παραβάτες για χρήση ουσιών.
 Η τιμωρία δεν θα βοηθούσε σε αυτές τις περιπτώσεις.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

35. Αυτό που η χώρα μας χρειάζεται πραγματικά είναι μια δυνατή, σκληρή δόση νόμου και τάξης.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

36. Η θανατική ποινή είναι βάρβαρη και δεν δικαιολογείται σε καμία περίπτωση.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

Επίσης θα θέλαμε να εκφράσεις το βαθμό διαφωνίας ή συμφωνίας σου, αναφορικά με τα παρακάτω ζητήματα :

1. Να παντρεύονται μεταξύ τους άνθρωποι του ίδιου φύλου.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

2. Να δίνεται στους μετανάστες που διαμένουν χρόνια στην χώρα μας η ελληνική υπηκοότητα.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

3. Να διαχωριστεί το κράτος από την εκκλησία.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

4. Να αποποινικοποιηθεί η χρήση χασίς.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

5. Να απαγορευθεί το κάπνισμα σε όλους τους δημόσιους χώρους.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

6. Να λειτουργήσει τζαμί στην Αθήνα.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

7. Να συμμετέχουν μουσουλμάνοι και γενικά αλλόθρησκοι σε ορθόδοξες χριστιανικές λειτουργίες.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

8. Να εξισωθούν τα πτυχία των ιδιωτικών κολεγίων με αυτά του δημοσίου.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

9. Να καθιερωθεί το δικαίωμα της ευθανασίας.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

10. Να καταγράφονται προσωπικά δεδομένα για λόγους κρατικής ασφάλειας.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

11. Να γίνονται καταλήψεις στα πανεπιστήμια όταν υπάρχουν φλέγοντα ζητήματα σχετικά με την παιδεία.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

12. Να υπάρχει το δικαίωμα της καύσης των νεκρών.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

13. Να υπάρξει συμβιβασμός στο θέμα της ονομασίας των Σκοπίων με στόχο την ασφάλεια και την ειρήνη στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

14. Το κράτος να ενισχύσει οικονομικά τις τράπεζες για να μην χρεοκοπήσουν.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

15. Να ισχύσει το σύμφωνο συμβίωσης για τα ομοφυλόφιλα ζευγάρια.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

16. Να δίνεται προτεραιότητα στους Έλληνες αντί των μεταναστών όταν πρόκειται για την κατάληψη μιας θέσης εργασίας.

Διαφωνώ	1	2	3	4	5	6	7	Συμφωνώ
---------	---	---	---	---	---	---	---	---------

Ερωτηματολόγιο 5

Κύκλωσε έναν αριθμό στην παρακάτω κλίμακα που αντιπροσωπεύει καλύτερα τη γνώμη σου για κάθε πρόταση. Δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις.

1. Υπάρχει μια ξεκάθαρη γραμμή ανάμεσα στο τι είναι σωστό και τι λάθος.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

2. Οι άνθρωποι που διαφωνούν μαζί μου έχουν συνήθως λάθος.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

3. Το να έχεις πολλαπλές προοπτικές για ένα θέμα είναι συνήθως επιθυμητό.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

4. Είμαι ο τύπος ανθρώπου που αμφισβητεί την εξουσία.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

5. Όταν διαφωνώ με κάποιον άλλον, νομίζω ότι είμαι απολύτως αποδεκτό το να συμφωνείς ότι διαφωνείς.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

6. Έχω αυτοπεποίθηση για την ορθότητα των πιστεύω μου.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

7. Υπάρχει μόνο ένας σωστός τρόπος για να κάνεις τα περισσότερα πράγματα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

8. Οι άνθρωποι πρέπει να σέβονται την εξουσία.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

9. Είμαι ένας άνθρωπος που είναι ισχυρά δεσμευμένος στα πιστεύω του.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

10. Η ποικιλία απόψεων και οι ρίζες μας είναι πολύτιμες για κάθε ομάδα και οργάνωση.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

11. Είναι σημαντικό να είσαι ανοιχτός σε διαφορετικές απόψεις.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

12. Είμαι ο τύπος ανθρώπου τα "πράγματα να γίνονται με τον δικό μου τρόπο ή όχι".

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

13. Δεν θα συμβιβαστώ με τα θέματα που είναι πολύ σημαντικά για έμένα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

14. Υπάρχουν συχνά πολλοί αποδεκτοί τρόποι να λύσεις ένα πρόβλημα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

15. Θεωρώ τον εαυτό μου ανοιχτόμυαλο άτομο.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

16. λίγα πράγματα στη ζωή είναι πραγματικά άσπρο μαύρο, αντιθέτως βλέπω γκρίζες περιοχές στα περισσότερα ζητήματα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

17. Διαφορετικές απόψεις θα πρέπει να ενθαρρύνονται.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

18. Οι άνθρωποι που είναι σε θέση εξουσίας έχουν το δικαίωμα να λένε στους άλλους τι να κάνουν.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

19. Οι άνθρωποι που είναι πολύ διαφορετικοί από εμάς μπορεί να είναι πολύ επικίνδυνοι.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

20. Δεν δέχομαι αλλαγές εύκολα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

21. όταν παίρνω μια απόφαση, εμμένω σε αυτή.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

22. Είναι συνήθως σοφό να αναζητάς ειδικές γνώμες προτού πάρεις αποφάσεις.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

23. Μου αρέσει να έχω μια προκαθορισμένη ρουτίνα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

Οι ακόλουθες προτάσεις περιγράφουν μια σειρά καταστάσεων. Βαθμολογείστε πόσο αηδιαστικές θεωρείτε τις καταστάσεις που περιγράφονται. Όπου 0 σημαίνει ότι δεν θεωρείτε την κατάσταση καθόλου αηδιαστική και 6 σημαίνει ότι βρίσκετε την κατάσταση που περιγράφεται υπερβολικά αηδιαστική.

Καθόλου αηδιαστικό						Υπερβολικά αηδιαστικό	
0	1	2	3	4	5	6	
1. Το να κλέβεις καραμέλες/ σοκολάτες από ψυλκατζίδικο.							
Καθόλου αηδιαστικό....0	1	2	3	4	5	6....Υπερβολικά αηδιαστικό	
2. Το να ακούς δυο αγνώστους να κάνουν σεξ.							
Καθόλου αηδιαστικό....0	1	2	3	4	5	6....Υπερβολικά αηδιαστικό	
3. Το να πατάς τα κακά του σκύλου.							
Καθόλου αηδιαστικό....0	1	2	3	4	5	6....Υπερβολικά αηδιαστικό	
4. Το να κλέβεις από ένα γείτονα.							
Καθόλου αηδιαστικό....0	1	2	3	4	5	6....Υπερβολικά αηδιαστικό	
5. Το να κάνεις στοματικό σεξ.							
Καθόλου αηδιαστικό....0	1	2	3	4	5	6....Υπερβολικά αηδιαστικό	
6. Το να κάθεσαι δίπλα σε κάποιον που έχει κόκκινες πληγές στο μπράτσο του.							
Καθόλου αηδιαστικό....0	1	2	3	4	5	6....Υπερβολικά αηδιαστικό	
7. Ένας μαθητής αντιγράφει για να πάρει καλούς βαθμούς.							
Καθόλου αηδιαστικό....0	1	2	3	4	5	6....Υπερβολικά αηδιαστικό	
8. Το να βλέπεις πορνό.							
Καθόλου αηδιαστικό....0	1	2	3	4	5	6....Υπερβολικά αηδιαστικό	
9. Το να κάνεις χειραψία με έναν άγνωστο που έχει ιδρωμένες παλάμες.							
Καθόλου αηδιαστικό....0	1	2	3	4	5	6....Υπερβολικά αηδιαστικό	

10. Το να εξαπατάς έναν φίλο.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

11. Να ανακαλύπτεις ότι κάποιος/οια που δεν συμπαθείς έχει σεξουαλικές φαντασιώσεις για σένα.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

12. Να βλέπεις λίγη μούχλα σε παλιά αποφάγια στο ψυγείο σου.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

13. Να πλαστογραφείς την υπογραφή κάποιου σε ένα νομικό έγγραφο.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

14. Να φέρνεις κάποιον/οια που μόλις γνώρισες στο δωμάτιο σου για να κάνετε σεξ.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

15. Να στέκεσαι δίπλα σε ένα άτομο που μυρίζει έντονα.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

16. Να περνάς μπροστά σε μια ουρά για να αγοράσεις τα τελευταία εισιτήρια μιας παράστασης.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

17. Ένας άγνωστος του αντίθετου φύλου τρίβει το μπούτι σου σκόπιμα σε ένα ασανσέρ.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

18. Να βλέπεις μια κατσαρίδα να διασχίζει το πάτωμα.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

19. Σκόπιμα να λες ψέματα κατά τη διάρκεια μιας επιχειρηματικής συναλλαγής.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

20. Το να κάνεις πρωκτικό σεξ με κάποιον/οια του αντίθετου φύλου.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

21. Κατά λάθος αγγίζεις τη ματωμένη πληγή ενός ατόμου.

Καθόλου αηδιαστικό....0 1 2 3 4 5 6....Υπερβολικά αηδιαστικό

Ερωτηματολόγιο 1

Απάντησε βάζοντας έναν κύκλο γύρω από τον αριθμό της απάντησης που εκφράζει περισσότερο τη γνώμη σου.

1. Κατά πόσο πιστεύεις ότι κινδυνεύουν να προσβληθούν από AIDS ή ηπατίτιδα Β:

Οι ομοφυλόφιλοι

Καθόλου.....	1	2	3	4	5....πάρα πολύ
--------------	---	---	---	---	----------------

Αυτοί που έχουν μόνιμη σχέση

Καθόλου.....	1	2	3	4	5....πάρα πολύ
--------------	---	---	---	---	----------------

Αυτοί που έχουν περιστασιακές σχέσεις

Καθόλου.....	1	2	3	4	5....πάρα πολύ
--------------	---	---	---	---	----------------

Όσοι αλλάζουν συχνά σύντροφο

Καθόλου.....	1	2	3	4	5....πάρα πολύ
--------------	---	---	---	---	----------------

Όσοι μοιράζονται σύριγγες για ενδοφλέβια χρήση τοξικών ουσιών

Καθόλου.....	1	2	3	4	5....πάρα πολύ
--------------	---	---	---	---	----------------

2. Πιστεύω ότι κινδυνεύω να κολλήσω :

Ηπατίτιδα Β

Καθόλου.....	1	2	3	4	5....πάρα πολύ
--------------	---	---	---	---	----------------

AIDS

Καθόλου.....	1	2	3	4	5....πάρα πολύ
--------------	---	---	---	---	----------------

3. Οι πιθανότητες να κολλήσω Ηπατίτιδα Β Είναι:

Λιγότερες από τους άλλους.....	1	2	3	4	5....περισσότερες από τους άλλους
--------------------------------	---	---	---	---	-----------------------------------

AIDS:

Λιγότερες από τους άλλους.....	1	2	3	4	5....περισσότερες από τους άλλους
--------------------------------	---	---	---	---	-----------------------------------

4. Το να χρησιμοποιεί κανείς προφυλακτικό κάθε φορά που κάνει έρωτα

Μειώνει την απόλαυση.....	1	2	3	4	5....Αυξάνει την απόλαυση
Περισσότερο μόνιμη σχέση.....	1	2	3	4	5....απαραίτητο σε μόνιμη σχέση
Δυσάρεστο.....	1	2	3	4	5....ευχάριστο
Χαζό.....	1	2	3	4	5....έξυπνο
Περισσότερο σε περιστασιακή σχέση.....	1	2	3	4	5....απαραίτητο σε περιστασιακή σχέση

5. Το να χρησιμοποιώ προφυλακτικό κάθε φορά που κάνω έρωτα:

Αυξάνει την απόλαυση επειδή δεν έχεις άγχος.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

Διευκολύνει την διείσδυση.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

Είναι αφορμή για ερωτικό παιχνίδι.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

Κάνει το σεξ να κρατάει περισσότερο.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 " 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

6. Αν πας να βάλεις προφυλακτικό όταν κάνεις έρωτα μπορείς να χαλάσεις τι στιγμή.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

7. Θα ήθελα να χρησιμοποιώ προφυλακτικό κάθε φορά που κάνω έρωτα, αλλά δεν νομίζω ότι μπορώ.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

8. Το να φορέσεις προφυλακτικό είναι:

Πολύ δύσκολο..... 1 2 3 4 5.....πολύ εύκολο.

9. Το να χρησιμοποιώ προφυλακτικό κάθε φορά που κάνω έρωτα:

Εξαρτάται μόνο από μένα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

Είναι δύσκολο.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

10. Ντρέπομαι να αγοράσω προφυλακτικό.

Καθόλου.....1 2 3 4 5.....πάρα πολύ .

11. Αν χρησιμοποιώ προφυλακτικό κάθε φορά που κάνω έρωτα οι φίλοι μου:

Θα με κοροϊδέψουν.... 1 2 3 4 5... Θα μου πουν μπράβο

12. Οι φίλοι/ες μου πιστεύουν ότι κάθε φορά που κάνω έρωτα:

Δεν πρέπει να φοράω προφυλακτικό.....1 2 3 4 5.....πρέπει να φοράω προφυλακτικό

13. Νιώθω την ανάγκη να κάνω αυτό που πιστεύουν οι φίλοι μου:

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

14. Αν ζητήσω από τον/την σύντροφο μου να χρησιμοποιήσει προφυλακτικό μπορεί να νομίσει ότι δεν τον εμπιστεύομαι.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

15. Αν έχω μαζί μου προφυλακτικό ο/η σύντροφος μου θα νομίσει ότι έχω στο μυαλό μου μόνο το σεξ

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

16. Σκοπεύω να χρησιμοποιώ προφυλακτικό κάθε φορά που κάνω έρωτα

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

17. Πιστεύω ότι θα χρησιμοποιώ προφυλακτικό κάθε φορά που κάνω έρωτα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

Ερωτηματολόγιο 2

Υπάρχουν διαφορετικές απόψεις για τα προφυλακτικά. Διάβασε τις παρακάτω απόψεις.

Για την καθεμία διάλεξε αν συμφωνείς ή διαφωνείς **κυκλώνοντας τον αριθμό** της απάντησης που εκφράζει περισσότερο τη γνώμη σου.

Διαφωνώ απόλυτα

Συμφωνώ απόλυτα

1

2

3

4

5

1. Τα προφυλακτικά είναι μια αποτελεσματική μέθοδος πρόληψης της εγκυμοσύνης.

Διαφωνώ απόλυτα.....1

2

3

4

5.... Συμφωνώ απόλυτα

2. Μία γυναίκα μπορεί να προτείνει στον σύντροφο της να χρησιμοποιήσει αυτός προφυλακτικό.

Διαφωνώ απόλυτα.....1

2

3

4

5.... Συμφωνώ απόλυτα

3. Ένας άνδρας μπορεί να προτείνει στην κοπέλα του να χρησιμοποιήσει αυτός προφυλακτικό.

Διαφωνώ απόλυτα.....1

2

3

4

5.... Συμφωνώ απόλυτα

4. Τα προφυλακτικά είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος προστασίας ενάντια στον ιό HIV/AIDS.

Διαφωνώ απόλυτα.....1

2

3

4

5.... Συμφωνώ απόλυτα

5. Τα προφυλακτικά είναι κατάλληλα για περιστασιακές σχέσεις.

Διαφωνώ απόλυτα.....1

2

3

4

5.... Συμφωνώ απόλυτα

6. Τα προφυλακτικά είναι κατάλληλα για σταθερές σχέσεις και σχέσεις που υπάρχει αγάπη.

Διαφωνώ απόλυτα.....1

2

3

4

5.... Συμφωνώ απόλυτα

7. Αν ανύπαντρα ζευγάρια θέλουν να κάνουν σεξ πριν το γάμο, πρέπει να χρησιμοποιούν προφυλακτικό.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

8. Πιστεύω ότι δεν είναι καθόλου κακό τα ανύπαντρα αγόρια και κορίτσια να κάνουν σεξ αν αγαπιούνται.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

9. Πιστεύω ότι μερικές φορές ένας άντρας πρέπει να αναγκάζει την γυναίκα να κάνουν σεξ εάν την αγαπά.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

10. Ο άντρας δεν θα σεβαστεί μια γυναίκα που θα συμφωνήσει να κάνει σεξ μαζί του.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

11. Πιστεύω ότι οι γυναίκες θα πρέπει να παραμένουν παρθένες μέχρι να παντρευτούν.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

12. Πιστεύω ότι τα αγόρια πρέπει να παραμένουν παρθένοι μέχρι να παντρευτούν.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

13. Πιστεύω ότι μπορώ να επιμείνω στη χρήση προφυλακτικού κάθε φορά που κάνω σεξ.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

14. Θα αρνιόμουν να κάνω σεξ με κάποιον/-οία που δεν έχει θέληση να χρησιμοποιήσει προφυλακτικό.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5.... Συμφωνώ απόλυτα

Ερωτηματολόγιο 3

Απάντησε σε όλες τις ερωτήσεις ακόμη και αν δεν είσαι σεξουαλικά ενεργός ή δεν έχεις χρησιμοποιήσει ποτέ προφυλακτικό (ή είχες σύντροφο που χρησιμοποιούσε). Σε αυτές τις περιπτώσεις υπέδειξε πώς πιστεύεις ότι θα ένιωθες σε μια τέτοια περίπτωση.

Κύκλωσε έναν αριθμό στην παρακάτω κλίμακα που αντιπροσωπεύει καλύτερα τη γνώμη σου για κάθε πρόταση. Δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις.

Διαφωνώ απόλυτα

Συμφωνώ απόλυτα

1 2 3 4 5 6 7

1. Είναι Πράγματι δύσκολο να αναφέρω το θέμα της χρήσης του προφυλακτικού στον σύντροφο μου.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

2. Η χρήση προφυλακτικού είναι εμπόδιο στο προκαταρκτικό ερωτικό παιχνίδι.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

3. Οι γυναίκες θεωρούν τους άνδρες που χρησιμοποιούν προφυλακτικά κόπανους.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

4. Τα προφυλακτικά είναι μια αποτελεσματική μέθοδος που εμποδίζει την εξάπλωση του AIDS και άλλων Σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

5. Πάντα νιώθω άβολα όταν αγοράζω προφυλακτικά.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

6. Τα προφυλακτικά δεν είναι αξιόπιστα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

7. Όταν προτείνω να χρησιμοποιήσω προφυλακτικό σχεδόν πάντα νιώθω αμηχανία.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

8. Τα προφυλακτικά καταστρέφουν την ερωτική πράξη.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

9. Πιστεύω ότι τα προφυλακτικά είναι ένας εξαιρετικός τρόπος προφύλαξης.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

10. Δεν πιστεύω ότι το να αγοράζεις προφυλακτικά είναι άβολο.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

11. Είναι πολύ ντροπιαστικό να αγοράζεις προφυλακτικά.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

12. Είναι εύκολο να προτείνω στον/στην σύντροφο μου να χρησιμοποιήσουμε προφυλακτικό.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

13. Αν ένα ζευγάρι πρόκειται να κάνει σεξ και ο άνδρας προτείνει να βάλει προφυλακτικό, είναι λιγότερο πιθανό να κάνουν σεξ.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

14. Τα προφυλακτικά δεν προσφέρουν αξιόπιστη προστασία.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

15. Τα προφυλακτικά έχουν φάση.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

16. Ποτέ μου δεν έχω ιδέα τι να πω όταν ο/η σύντροφος μου και εγώ είναι ανάγκη να μιλήσουμε για προφυλακτικά ή άλλο τρόπο προστασίας.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

17. Θα ήταν ντροπιαστικό να με δουν να αγοράζω προφυλακτικά από κατάστημα.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

18. Όσοι προτείνουν τη χρήση προφυλακτικού είναι λιγάκι σπασίγκλες.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

19. Η χρήση προφυλακτικών μπορεί να κάνει το σεξ πιο ερεθιστικό.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

20. Τα προφυλακτικά είναι μια αποτελεσματική μέθοδος προστασίας από την εγκυμοσύνη.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

21. Νιώθω άνετος στο να μιλάω για προφυλακτικά με τον/τη σύντροφο μου.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

22. Οι άνδρες που προτείνουν τη χρήση προφυλακτικού είναι πραγματικά βαρετοί.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

23. Όταν χρειάζομαι προφυλακτικά φοβάμαι να τα αγοράσω.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

24. Μια γυναίκα που προτείνει τη χρήση προφυλακτικού δεν εμπιστεύεται τον σύντροφο της.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

25. Τα προφυλακτικά είναι άβολα και για τις δύο πλευρές.

Διαφωνώ απόλυτα.....1 2 3 4 5 6 7.....Συμφωνώ απόλυτα

Παρακαλούμε συμπληρώστε την ηλικία σου

Ποιο είναι το φύλο σου;

- ☐ Άνδρας
☐ Γυναίκα

Ποιο είναι το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχεις ολοκληρώσει;

- ☐ Δημοτικό
☐ Γυμνάσιο
☐ Λύκειο
☐ Μεταλυκειακή εκπαίδευση (ΙΕΚ, επαγγελματική σχολή κτλ)
☐ Πανεπιστημιακό πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ
☐ Μεταπτυχιακό
☐ Διδακτορικό
☐ Άλλο:

Ποιο είναι το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρώσει ο πατέρας σου;

- ☐ Δημοτικό
☐ Γυμνάσιο
☐ Λύκειο
☐ Μεταλυκειακή εκπαίδευση (ΙΕΚ, επαγγελματική σχολή κτλ)
☐ Πανεπιστημιακό πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ
☐ Μεταπτυχιακό
☐ Διδακτορικό
☐ Άλλο:

Ποιο από τα παρακάτω περιγράφει καλύτερα αυτό που κάνεις τις τελευταίες δύο εβδομάδες;

- ☐ Έχω σταθερή δουλειά (μισθωτός/ή, αυτοαπασχολούμενος/η)
☐ Δουλεύω part-time
☐ Δουλεύω με μπλοκάκι
☐ Δουλεύω ανασφάλιστος
☐ Σπουδάζω και δουλεύω
☐ Είμαι άνεργος/η
☐ Είμαι συνταξιούχος
☐ Οικιακά
☐ Είμαι φοιτητής/τρια
☐ Είμαι Φαντάρος
☐ Άλλο:

Ποιο είναι το επάγγελμα σου;

Στις μέρες μας χρησιμοποιείται η διάσταση αριστερά-δεξιά για να εκφράσει κάποιος τις πολιτικές του απόψεις. Εσύ σε αυτή την κλίμακα που θα τοποθετούσες τον εαυτό σου;

Απόλυτα αριστερά 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Απόλυτα δεξιά

Αν θεωρείς ότι δεν σε αντιπροσωπεύει η κλίμακα αριστεράς-δεξιάς, υπογράμμισε την παρακάτω πρόταση.

Αρνούμαι να τοποθετηθώ